

Bruselj, 5.12.2012
SWD(2012) 409 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
Spremni dokument k

Predlogu za priporočilo Sveta
o vzpostavitvi jamstva za mlade

{COM(2012) 729 final}

Prevod uradnega dokumenta SWD(2012)409

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
Spremeni dokument k

Predlogu za priporočilo Sveta
o vzpostavitvi jamstva za mlade

1. KAJ JE JAMSTVO ZA MLADE?

1.1. Koncept jamstva za mlade

Mladi se zelo težko vključujejo na trg dela. Težave so postale še toliko večje v času sedanje krize, ko so prav mladi tisti, ki v danih ekonomskih razmerah med prvimi izgubijo in med zadnjimi dobijo zaposlitev. Ker so za problematiko mladih potrebni konkretni odgovori zdaj kot tudi v prihodnosti, Komisija predlaga priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mlade.

Države članice morajo zagotoviti, da mladi v štirih mesecih po tem, ko so se prenehali izobraževati ali so postali brezposelni, prejmejo kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo.

Jamstvo za mlade ni nov koncept. Že leta 1981 ga je Nordijski svet¹ opredelil kot „socialni okvir, v okviru katerega imajo mladi zagotovljene resnične možnosti za izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje, ki so v skladu z njihovimi individualnimi cilji, zmožnostmi in zanimanji na eni ter potrebami in cilji družbe na drugi strani“. Pri slednjem bi se danes lahko dodalo tudi „in ekonomije“.

Mlade bi bilo potrebno podpirati na način, da bi se zaposlili, nadaljevali z izobraževanjem, se prijavili za vajeništvo ali pripravništvo. Podpora bi se razlikovala za posamezne primere. Za veliko število mladih zadostuje kratko in mehko posredovanje, na primer univerzalno poklicno svetovanje ali informacije o izobraževanju in trgu dela, da sami dosežejo želene cilje v opredeljenem časovnem obdobju. Drugi bodo potrebovali oceno udeležencev na trgu dela, posredovanje prostih delovnih mest in, če je to potrebno, kratko usposabljanje za pisanje življenjepisa. Nekateri, pogosto gre za prikrajšane mlade (kot so tisti z nizko izobrazbeno ravno in drugi omejitvami), bodo potrebovali globlje, dolgotrajnejše in bolj kompleksno posredovanje ter uporabo oprijemljivih ponudb, da se jim bo zagotovilo, da bodo tudi oni imeli koristi od jamstva za mlade.

Namen jamstva za mlade je, da se zagotovi, da nihče ne ostane prepuščen samemu sebi in da mladi, ki si sami niso uspeli zagotoviti zaposlitve, po določenem obdobju dobijo ponudbo za delo, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo.

---

¹ Youth Guarantee: Theory or Reality (Jamstvo za mlade: Teorija ali resničnost) – Sekretariat Nordijskega sveta ministrov, junij 1981.

Če se upošteva trenutno visoko stopnjo brezposelnosti po vsej Evropi in dejstvo, da zadnje napovedi² Mednarodne organizacije dela (MOD) ne kažejo nikakršnih sprememb v naslednjih letih, še zlasti več kot 7,5 milijona mladih, mlajših od 25 let, ki niso zaposleni ter se ne izobražujejo ali usposablajo (t. i. skupino NEET), je prva naloga jamstva za mlade, da pripomore k zmanjšanju teh števil in prepreči povečanje te skupine.

Evropska komisija zato poziva države članice, da ukrepajo in mladim v štirih mesecih po tem, ko so postali brezposelni ali so se prenehali izobraževati, zagotovijo jamstvo za mlade. Ker je uspeh jamstva za mlade odvisen od velikega števila akterjev in aktivnosti (na primer obravnavanje vprašanj, kot sta ozaveščanje in udeležba), Komisija predlaga vrsto smernic kot del priporočila, o katerih se razpravlja v oddelku 3 tega delovnega dokumenta.

1.2. Načela, ki jih je treba upoštevati pri vzpostavljanju programov

Pri oblikovanju programa jamstva za mlade se bodo pojavila številna načelna vprašanja in različne razmere v posameznih državah članicah (na regionalni ali lokalni ravni), ki bodo pripeljala do različnih načinov vzpostavljanja in nadaljnjega izvajanja programov.

Najprej je treba opozoriti, da mladi, čeprav je za to potrebno spremljanje in posredovanje v okviru splošnega jamstva za mlade, **niso enotna skupina**, ampak pripadajo **različnim socialnim okoljem; nadalje se bo potrebno še zlasti osredotočiti na tiste mlade, ki so v nevarnosti, da postanejo oziroma ostanejo del t. i. skupine NEET**. Na primer mlade ženske so dlje časa v skupini NEET in iz nje izstopajo počasneje kot mladi moški, še zlasti v Južni in Vzhodni Evropi (Bolgarija, Republika Češka, Grčija, Madžarska, Italija, Malta in Poljska), kjer ženske predstavljajo večji delež letne stopnje skupine NEET (in vedno NEET) v obdobju 2006 do 2009 ter beležijo nižje izhodne stopnje kot moški³. Vendar ko ženske niso več del skupine NEET, se verjetnost ponovnega padca v to skupino v nekaterih državah zmanjša. Večje število mladih žensk je posledica tega, ker so ženske verjetno prej neaktivne kot brezposelne. Pri oblikovanju in izvajanju programov jamstva za mlade bi morale države članice posebno pozornost nameniti enakosti spolov. Trenutno so stopnje zajetja aktivnih politik trga dela (to je število mladih v odstotkih prebivalstva NEET od 15 do 24 let) nižje za mlade ženske v primerjavi z moškimi v vseh državah. Povprečna stopnja zajetja za mlade ženske je 26,3 % v primerjavi 33,9 % za mlade moške, če se upošteva aktivne politike trga dela. Razlike med spoloma v stopnjah zajetja pri usposabljanju dosežejo 8,5 odstotnih točk (13 % za mlade ženske v primerjavi z 21,5 % za moške)⁴.

Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (EUROFOUND)⁵ je ugotovila osem različnih ključnih dejavnikov, ki povečujejo verjetnost, da mladi padejo v kategorijo NEET: i) invalidnost; ii) so potomci priseljencev; iii) imajo nizko izobrazbo; iv) živijo na oddaljenih območjih; v) prihajajo iz gospodinjstev z nizkimi dohodki; vi) imajo starše, ki so bili brezposelni; vii) imajo starše z

² http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_189461/lang--en/index.htm

³ Izračun evropske mreže strokovnjakov za enakost spolov (European Network of Experts on Gender Equality).

⁴ Poročilo Evropska mreža strokovnjakov za enakost spolov (European Network of Experts on Gender Equality) *Krhki začetki: razlike med spoloma na trgu dela mladih (Starting fragile: gender differences in the youth labour market)*, 2012.

⁵ Eurofound (2011) *Mladi in skupine NEET v Evropi: Prve ugotovitve (Young people and NEETs in Europe: First findings)*.

nizko ravno izobrazbe in viii) prihajajo iz razvezanih družin. Ti dejavniki, še zlasti, če so med seboj povezani, lahko pripeljejo do slabih rezultatov in včasih tudi do diskriminacije v šoli in na trgu dela, tako da je prihodnost teh mladih postavljena pod vprašaj.

Programi morajo obravnavati tiste mlade, ki so trenutno najbolj odrinjeni s trga dela in še niso pripravljene na resno zaposlitev, ko enkrat postanejo brezposelni ali opustijo šolanje, in morda zato potrebujejo posebno usposabljanje in intenzivno svetovanje. Eurofound⁶ zagovarja, da izkušnje s Švedske kažejo, da zaposlitev mladih za krajši čas ne prinaša rešitev na dolgi rok. Strukturna tveganja, kot so spretnosti in kvalifikacije, se morajo upoštevati, ko se mlademu človeku ponudi jamstvo za mlade.

Drugič, **načela vzajemne obveznosti**, kot tista, ki veljajo za odrasle in njihovo udeležbo v aktivnih politikah trga dela, bi se lahko upoštevala pri oblikovanju programov jamstva za mlade. Pogoji za pridobitev ponudbe v okviru jamstva za mlade bi lahko bila prijava na zavod za zaposlovanje. V takem primeru bi bilo treba obravnavati stigmatizacijo zaradi same prijave in ozavestiti o prednostih, ki jih prinaša takšna prijava na zavod za zaposlovanje.

V nekaterih državah je izplačilo nadomestil (in včasih tudi prejemkov socialne pomoči) vezano na sodelovanje v programu aktivacije. Odvzem nadomestil v primeru nesodelovanja v jamstvu za mlade bi bil način, s katerim bi se zagotovilo, da bi mladi brezposelni sprejeli ponudbe, ki bi jih dobili, na tak način pa bi se omejilo tudi vpliv stigmatizacije zaradi brezposelnosti⁷.

Vseeno obstajajo pridržki, saj bi se zaradi takšnega pristopa še zlasti ranljivi mladi na takšen način še bolj oddaljili od zavodov za zaposlovanje in bi se jih še bolj težko doseglo. Popolnoma prilagojeno načrtovanje aktivnosti in poklicne poti bi v prvi vrsti lahko preprečilo osip.

V primeru prekinitve aktivaciji (in izgube prejemkov) morajo biti vzpostavljeni mehanizmi, ki bodo zagotavljali, da mladi ne bodo ostali prepuščeni samim sebi, ampak da bodo na volje službe, ki bodo z njimi vzpostavile in ohranjale stike, jim pomagale pri prepoznavanju težav in jih usmerjale k nadaljnjemu izobraževanju, poklicnemu usposabljanju in vsem ostalim ukrepom za vključitev na trg dela (na primer pripravništvo, vajeništvo itd.).

Tretjič, pri oblikovanju programov je treba obravnavati tudi možnost **ciklov neaktivnosti**. Kako naj program deluje v primeru zgodnjega osipa ali tistih, ki uporabijo jamstvo, potem pa morajo ponovno pristopiti k še enemu jamstvu? Program mora vključevati mehanizme oziroma akcijske načrte, ki bodo prekinili in preprečili cikle neaktivnosti pri mladih, saj ti lahko vodijo v še večjo demotiviranost in uničenje človeškega kapitala.

Četrto, program jamstva za mlade lahko nosi tudi **moralno tveganje**, če se mladi zanašajo na zunanjo organizacijo, kot je zavod za zaposlovanje, da jim zagotovi zaposlitev. Pri oblikovanju programa se temu lahko izogne z uvedbo aktivnega in individualnega vodenja na začetku postopka, tako da se mladim pomaga pri iskanju prostih delovnih mest ali izobraževalnih ustanov, ki jim ustrezajo, in se jim pomaga pri pisanju njihovih prijav, tako da se poveča možnost za uspeh.

⁶ Eurofound (2012) *Jamstvo za mlade: izkušnje s Finske in Švedske (Youth Guarantee: Experiences from Finland and Sweden)*.

⁷ Opisano spodaj v pododdelku 2.2.

Petič, države članice se bodo morale odločiti, na kateri ravni bodo izvajale in upravljale jamstvo za mlade. V državah članicah, kjer je izvajanje politik izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja decentralizirano, je lahko **regionalna ali tudi lokalna raven** pomembna z vidika izvajanja, hkrati pa je pomembno, da se zagotovi nacionalni usklajevalni mehanizem na čelu z nacionalnim ministrstvom, organom ali organizacijo. Ta lahko pomaga pri obravnavanju regionalnih razlik ali lokalnih razmer, na primer predmestij, ruralnih ali oddaljenih območij v isti državi, hkrati pa tesno sodeluje s ciljno skupino mladih.

Na koncu je treba preprečiti tudi učinke stigmatizacije (glej tudi oddelek 2.2.). Priporoča se, da se vključi pravila o časovnem načrtu kot del programa jamstva za mlade⁸. Komisija predlaga, da države članice ponudijo jamstvo za mlade vsem mladim v roku štirih mesecev, potem ko so postali brezposelni ali so se prenehali izobraževati. Pravila o časovnem okviru posredovanj so že predvidena na mnogih zavodih za zaposlovanje⁹. Poleg tega so v številnih državah mladi brezposelni že prednostna skupina za zgodnje posredovanje zavodov za zaposlovanje¹⁰.

1.3. Konkretni primeri držav

Jamstvo, ki je še najbolj podobno tistemu, kot ga opisuje predlog Komisije za priporočilo Sveta, v smislu, da se mladim ponudi zaposlitev, vajeništvo, pripravništvo in nadaljnje izobraževanje, se izvaja na **Finskem**. Finska vlada se je na podlagi dolgoletnih izkušenj z oblikovanjem jamstev za mlade odločila novo jamstvo oblikovati tako, da bo še bolj celovito in bo delovalo preventivno, hkrati pa bo združevalo tako prvine zaposlovanja kot tudi izobraževanja. To jamstvo¹¹ se bo začelo izvajati na začetku 2013 in se lahko na kratko povzame tako:

„Vsaki mladi osebi, mlajši od 25 let, in vsaki pred kratkim diplomirani osebi, mlajši od 30 let, bo ponujena zaposlitev, pripravništvo, usposabljanje na delovnem mestu, izobraževanje, delavnica ali poklicna rehabilitacija v roku treh mesecev, potem ko je ta postala brezposelna.“

⁸ Večina držav vključuje vse mlade, ki iščejo zaposlitev ali usposabljanje, glej Evropska komisija (2011) *Comparative paper on youth integration (Primerjalna študija o vključevanju mladih)*, str. 14ff.

⁹ AT (jamstvo za usposabljanje v roku 3 mesecev), BE - FOREM (v roku 4 tednov od prijave povezava s trgom dela), BE - VDAB (v 4 mesecih po prijavi – Akcijski načrt za mlade), DK (intervju v 3 mesecih za mlade, stare manj kot 30 let; vsakdo je upravičen do aktivnih politik zaposlovanja v 3 mesecih), DE (zakonska določba < 25 takojšnja vključitev), FI (vsi mladi, mlajši od 30 let, so vključeni v jamstvo), PL (v 6 mesecih ponudba za aktiviranje), ES (jamstvo za usposabljanje ali izkušnje), SE (90 dni po prijavi je na voljo vrsta aktivnosti), NL in LT imajo vzpostavljene ustrezne smernice, SI, BG, CZ, EE, MT and FR ponujajo podpirne ukrepe mladim kot prednostni skupini (Evropska komisija, Laboratorij za mobilnost (Mobility Laboratory)), 2012: *PES Crisis response questionnaire (Javni zavodi za zaposlovanje, Vprašalnik o kriznem odzivanju) 2012*, str. 16).

¹⁰ Evropska komisija (2011) *Youth Guarantees: PES approaches and measures for low-skilled young people (Jamstva za mlade: Pristopi in ukrepi javnih zavodov za zaposlovanje za nizkousposobljene mlade*, Thematic Synthesis Paper, poglavje 4; Eurofound (2012) *Recent policy developments related to those not in employment, education and training (NEETs) (Najnovejši razvoj politik v zvezi z mladimi, ki se ne izobražujejo, ne usposablajo in niso zaposleni (NEET))*, Dublin.

¹¹ Finsko ministrstvo za zaposlovanje in gospodarstvo, *Jamstvo za mlade 2013*: http://www.tem.fi/files/34025/Social_guarantee_for_youth_2013.pdf

„Posamezniku, ki predčasno zapusti šolanje, bo zagotovljeno mesto na višji srednji šoli, v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, vajeništvu, mladinski delavnici, poklicni rehabilitaciji ali kje drugje¹².“

Poleg finskega primera obstaja še vrsta pobud v ostalih državah članicah¹³, ki bi lahko podpirale uspešno izvajanje jamstva za mlade (na primer Češka Republika, Danska in Francija). To so programi, namenjeni razvijanju spretnosti za upravljanje kariere in poklicnemu svetovanju v šolah, poklicnega usmerjanja, svetovanju prikrajšanim mladim in preprečevanju osipa ter omogočanju lažjega prehoda, pomoči pri iskanju službe, individualnemu usmerjanju, usklajevanju, za subvencije delodajalcem, vajeništvu in poklicnem usposabljanju. Ti programi so na voljo, v različnem obsegu in v različnih državah članicah, študentom, mladim brezposelnim, osipnikom, skupini NEET in mladim invalidom. Pri podpori brezposelnih mladih se še zlasti uporabljata vajeništvo in pripravništvo.

Programi se navadno začnejo izvajati po preteku določenega števila dni ali mesecev od prijave brezposelnosti – čeprav na splošno brez kakršne koli obljube, da bo prijava pripeljala do ponudbe za zaposlitev, vajeništvo, pripravništvo ali poklicno usposabljanje. Vse pobude navadno potekajo prek javnih zavodov za zaposlovanje ali ustanov javne uprave.

Nekatere ukrepe, ki so namenjeni za aktiviranje mladih in zmanjševanju stopnje brezposelnosti, financira Evropski socialni sklad (ESS), kot na primer v Bolgariji, Republiki Češki in Latviji.

V **Avstriji**¹⁴ se je zajamčeno usposabljanje za mlade do 18. leta starosti vzpostavilo leta 2008 in se je tako omogočilo tistim mladim, ki ne pridejo do vajeništva v podjetjih, da se naučijo veščin v ustanovi za usposabljanje v podjetjih (supra-company training institution), ki jo financira javni zavod za zaposlovanje. S tem ukrepom lahko vajenci s posebnimi potrebami koristijo celostno naravnani program usposabljanja, ki vključuje delno ali podaljšano vajeništvo. „Jamstvo za zaposlitev in usposabljanje“ za mlade, ki so stari od 19 do 24 let, v okviru programa „Future for Youth“ zagotavlja, da brezposelni mladi dobijo ponudbo za zaposlitev, ciljno usposabljanje ali subvencionirano zaposlitev v šestih mesecih po oddaji njihove prijave na javnem zavodu za zaposlovanje. Poleg subvencij za prispevke in plače, kot je to dogovorjeno v kolektivnih pogodbah, so na voljo tudi spodbude, povezane s kakovostjo in trgom dela, s katerimi se spodbuja delodajalce, da vzpostavijo dodatna mesta za usposabljanje in izboljšajo kakovost usposabljanja. Delodajalci bodo prejeli podporo, če bodo njihovi vajenci dosegli odlične ali dobre ocene na končnem izpitu, namenjenim za vajence.

Na **Švedskem** je pristop usmerjen k spodbujanju mladih brezposelnih, da postanejo aktivni pri iskanju zaposlitve. Program se začne z začetnim obdobjem treh mesecev okrepljene podpore in spremljanja posameznikovega iskanja zaposlitve. Po tem začetnem obdobju se začne okrepljen postopek usklajevanja, ki je podprt z vajeništvom ali nadaljnjim izobraževanjem.

¹² Načrt razvoja *Education and Research 2011-2016 (Izobraževanje in raziskovanje 2011–2016)* imenuje to „jamstvo za izobraževanje“ (educational guarantee), kot sestavni del jamstva za mlade.

¹³ Pregled teh ukrepov se nahaja v Prilogi 1 tega dokumenta.

¹⁴ Youth and work in Austria (Mladi in delo v Avstriji).

<https://broschuerenservice.bmask.gv.at/PubAttachments/ArbeitsJugend2012engl.pdf?db=-1>

1.4. Dejavnosti na ravni EU pri vzpostavljanju jamstva za mlade

Politična volja na ravni EU, da se podpira mlade pri njihovem prehodu iz izobraževanja na trg dela, je bila v zadnjih letih prav tako zelo močna.

Svet se je že leta 2005 v okviru smernic za politike zaposlovanja držav članic¹⁵ (2005–2008) dogovoril, „da se vsaki brezposelni osebi omogoči nov začetek, in sicer za mlade v roku 6 mesecev po nastopu obdobja brezposelnosti“. Leta 2008¹⁶ je Svet zmanjšal obdobje na „najpozneje v 4 mesecih“ za mlade, ki so opustili šolanje.

Ker se do leta 2010 v EU takšnih ukrepov še ni izvajalo, sta tako Evropski parlament kot Evropski mladinski forum odločno zagovarjala vzpostavitev jamstev za mlade na ravni EU.

Komisija je v vodilni pobudi¹⁷ „Mladi in mobilnost“ septembra 2010 predstavila okvir političnih prednostnih nalog za zmanjševanje brezposelnosti med mladimi, s posebnim poudarkom na lažšanju prehoda iz izobraževalnega procesa na trg dela in zmanjševanju razdrobljenosti trga dela. Komisija je zlasti pozvala države članice, naj zagotovijo, da imajo vsi mladi zaposlitev, so v nadaljnjem izobraževanju ali sodelujejo v ukrepih aktivacije po štirih mesecih, ko prenehajo z izobraževanjem, to pa bi predstavljalo „jamstvo za mlade“.

V letih 2011 in 2012 se je večkrat pozivalo k takšnim ukrepom, še zlasti Evropski svet, Evropski parlament in Evropski mladinski forum, vendar brez uspeha. Komisija je decembra 2011 v svojem sporočilu o pobudi Priložnosti za mlade¹⁸ napovedala izvajanje 4 milijone EUR vrednega pripravljalnega ukrepa Evropskega parlamenta o jamstvih za mlade in ponovila svojo zavezo za jamstva za mlade aprila 2012 v svežnju za zaposlovanje¹⁹ z napovedjo predloga Komisije za priporočilo Sveta.

Dansko predsedstvo EU je organiziralo delavnico o možnostih izvajanja jamstva za mlade v okviru neformalnega sestanka ministrov za zaposlovanje in socialne zadeve, ki je potekal aprila 2012 v kraju Horsens.

Sporočilo o pobudi Priložnosti za mlade je bila prav tako obravnavo v Resoluciji Evropskega parlamenta²⁰ z dne 24. maja 2012 in mnenju²¹ Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 12. julija 2012. Oba dokumenta vključujeta določene točke o jamstvih za mlade.

Kot sestavni del vsakoletnega vprašalnika, ki se naslovi na mrežo javnih zavodov za zaposlovanje o njihovi sposobnosti prilaganja krizi, je januarska izdaja iz leta 2012 vključevala tudi modul o ukrepih za reševanje brezposelnosti med mladimi. Junija 2012 so člani mreže v okviru sestanka predsednikov

¹⁵ Sklep Sveta 2005/600/ES – UL L 205/21 z dne 6. avgusta 2005.

¹⁶ Sklep Sveta 2005/600/ES – UL L 205/21 z dne 6. avgusta 2005.

¹⁷ COM(2010) 1047, 15.9.2010, predstavljeno v okviru strategije Evropa 2020 in evropske strategije zaposlovanja.

¹⁸ COM(2011) 933, 20.12.2011.

¹⁹ COM(2011) 933, 20.12.2011.

²⁰ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0224+0+DOC+XML+V0//SL>.

²¹ CESE 1579/2012 - SOC/450 na: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.soc-opinions.21992>

javnih zavodov za zaposlovanje poročali o doseženih ciljih od januarja 2012 naprej, še zlasti glede mladih.

Kot odziv na sveženj za zaposlovanje je junija 2012 potekala razprava s socialnimi partnerji o možnostih pobude o jamstvu za mlade, septembra 2012 pa so se sestali tudi s predstavniki Evropskega mladinskega foruma in medsektorske organizacije socialnih partnerjev. Socialni partnerji so še enkrat razpravljali o pobudi o jamstvu za mlade na odboru za socialni dialog 23. oktobra 2012.

Evropski svet je 29. junija 2012 pozval države članice, naj okrepijo prizadevanja za povečanje zaposlovanja mladih, s „ciljem, da v mladih v nekaj mesecih po tem, ko so prenehali z izobraževanjem, prejmejo kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo“. Poleg tega je ugotovil, da te ukrepe lahko podpira Evropski socialni sklad in da morajo države članice uporabiti možnosti za financiranje začasnih subvencij za zaposlovanje iz Sklada.

1.5. Osnova predloga

Komisija je skupaj z vsemi državami članicami zelo zaskrbljena glede trenutnih razmer na trgu dela za mlade in vedno slabšanja stanja. Visoka stopnja brezposelnosti mladih vpliva na vso Evropo: njihovi stroški so visoki danes in bodo tudi v prihodnosti. Prihranki, ki se ustvarjajo prek jamstev za mlade, presegajo čiste ustvarjene prihranke pri odhodkih socialne varnosti. Preprečevanje brezposelnosti in povečanje spretnosti bi lahko imela dolgoročne koristi za mlade in za gospodarstvo prek nižje stopnje brezposelnosti tekom življenjskega dobe, višjih dohodkov (in posledično tudi večjih davčnih prihodkov in prispevkov za socialno varnost) ter manjše stopnje socialnih in zdravstvenih problemov. Več informacij se lahko najde v oddelku 2.

Zaradi pomanjkanja izvajanja številnih političnih zahtev Sveta in Evropskega parlamenta, da bi se oblikovali programi jamstev za mlade, je treba sedaj to priporočilo izdati državam članicam. Do danes je le omejeno število držav članic sprejelo ukrepe za izvajanje celovitih programov jamstev za mlade.

Smernice na ravni EU o orodjih, ki prispevajo k učinkovitim programom jamstva za mlade, bo državam članicam omogočilo, da kar najboljše izkoristijo kohezijska sredstva, še zlasti iz naslova Evropskega socialnega sklada, za obravnavanje brezposelnosti in neaktivnosti mladih.

Predlog priznava, da bi lahko različne razmere v posameznih državah članicah (ali na regionalni in lokalni ravni) pripeljale do razlik pri načinu oblikovanja in nadaljnjega izvajanja programov.

2. PRISTOP K NALOŽBAM: RAZMERJE MED STROŠKI IN KORISTMI

Brezposelnost in neaktivnost mladih predstavljata velik strošek. Velik strošek sta sedaj (v obliki socialnih transferjev in izpada dohodkov), vendar bosta velik strošek tudi v prihodnosti (saj vodita do številnih dolgoročnih negativnih učinkov). Preprečevanje brezposelnosti in neaktivnosti mladih ima

zato možnost, da te stroške izniči, in tako predstavlja priložnost za pametno naložbo za prihodnost Evrope, in to so mladi.

2.1. Takojšnji stroški skupine NEET

Stroški, ki nastanejo zaradi brezposelnosti in neaktivnosti mladih (to so stroški za mlade, ki spadajo v skupino NEET), znašajo po oceni Eurofounda 100 milijard EUR oziroma 1 % združenega BDP držav EU21 za leto 2008²².

Oktober 2012 je Eurofound predstavil posodobljene ocene, to pot za 26 držav članic (z izjemo Malte)²³. Opredelitev skupine NEET je bila, da gre za mlade, stare med 15 in 29 let, ki v preteklih 12 mesecih niso imeli zaposlitve ter se niso izobraževali ali usposabljali že 6 mesecev ali več. Za teh 6 mesecev ni nujno, da so trajali nepretrgoma.

Ekonomski stroški za skupino NEET so bili tako ocenjeni na 119,2 milijarde EUR na leto, kar znaša približno 1 % združenega BDP v letu 2008. Te številke ustrezajo vsoti „javnofinančnih prihodkov“, to so vsi javni finančni transferji in prejemki iz naslova socialnega varstva, ki gredo posamezniku, kot tudi vsoti „prihodkov iz naslova človeškega kapitala“, to je manjkajoči prispevek posameznika družbi (v obliki izpada dohodkov, neplačanih davkov, neplačanih prispevkov za socialno varnost). Stroški so se izračunali s statistično metodo usklajevanja stopenj nagnjenja (propensity score matching), ki zagotavlja, da se upoštevajo²⁴ različne značilnosti skupine NEET, in ti stroški so bistveno večji od javnofinančnih stroškov (8,8 milijarde EUR javnofinančnih stroškov proti 111,3 milijarde EUR stroškov iz naslova človeškega kapitala).

Eurofound je tudi vključil oceno stroškov za skupino NEET za leto 2011²⁵. **Letna izguba sedaj znaša 153 milijard EUR**, neverjetnih 34 milijard EUR več kot leta 2008, kar predstavlja relativno povečanje za skoraj 28 odstotnih točk v roku 3 let. Kot delež BDP so ti stroški narasli na 1,21 % BDP.

Na državni ravni so absolutni stroški najvišji v Italiji (32,6 milijarde EUR), sledijo Francija, Velika Britanija in Španija (22 milijard EUR, 18 milijard EUR in 15,7 milijard EUR). Stroški, sorazmerni z BDP, so najvišji v Bolgariji in Grčiji (3,3 % in 3,28 %), medtem ko na Cipru, Madžarskem, Irskem, Italiji, Latviji in Poljskem poročajo o letnih izgubah v višini več kot 2 % BDP.

²² Eurofound (2012) *Mladi in skupine NEET v Evropi: Prve ugotovitve*. Danska, Grčija, Finska, Francija, Malta in Švedska so bile izvzete zaradi manjkajočih spremenljivk. Ocena je omejena na trenutne stroške izpada dohodkov (94 milijard EUR) in javnofinančne stroške v smislu presežka prenosa (7 milijard EUR). Pri oceni se je uporabilo statistične podatkov Evropske unije o prihodkih in življenjskih razmerah (EU-SILC) iz leta 2008 starostno skupino 16–29. Skupina NEET je opredeljena kot posamezniki, ki so bili brezposelni ali nedejavni za obdobje šestih mesecev ali več ^{v referenčnem obdobju raziskave}.

²³ Eurofound (2012) *Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe* (Mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo: Značilnosti, stroški in odzivi politik v Evropi), Urad za publikacije Evropske unije, Luksemburg.

²⁴ Vse posameznike, ki spadajo v skupino NEET, se primerja z njihovimi statističnimi dvojčki, to je s posamezniki, ki ne spadajo v skupino NEET, ampak imajo podobne vrednosti stopenj nagnjenja (propensity score values) in posledično podobne značilnosti. Opravi se primerjava njihovega prenosa dohodkov in socialnih prispevkov, izračunana povprečna razlika pri dohodkih in socialnih prispevkih se smatra kot posamezni strošek za NEET.

²⁵ Na podlagi predpostavk o povečanju skupine NEET z uporabo podatkov raziskave delovne sile (LFS) in z odbitkom na sedanje vrednosti.

Opozoriti je treba, da te ugotovitve ne upoštevajo niti posrednih stroškov zmanjšanja človeškega kapitala in zaposlovanja niti povečanja nekaterih zdravstvenih stroškov in stroškov, povezanih s kriminalom.

Pri razlagi teh izračunov je treba biti previden: ker se bodo nekateri mladi iz skupine NEET nedvomno aktivirali prek ukrepov izobraževanja in usposabljanja (kot pa prek plačane zaposlitve), se skupni stroški, tako kot jih je izračunal Eurofound, ne bodo povrnili prek uspešnega jamstva za mlade. Poleg tega nekateri mladi iz skupine NEET sploh ne smejo sodelovati v programu (na primer zelo mlade matere): to pomeni, da se ne bodo povrnili vsi stroški.

Z vidika vključevanja in revščine lahko šibek in nestabilen položaj mladih na trgu dela poveča trenutna in prihodnja socialna tveganja. Leta 2010 je v EU 29,1 % mladih, starih med 16 in 24 let, živelo v revščini ali socialni izključenosti, kar je 1,3 odstotne točke več kot leta 2009 in 0,8 odstotne točke več kot leta 2008. Vendar je pri analizi teh podatkov in delanju primerjav med državami treba imeti v mislih, da trenutni kazalci revščine in socialne izključenosti ne izražajo v celoti položaja mladih. Statistično gledano se mlade, ki še živijo pri starših zaradi finančnih razlogov, ne bo obravnavalo kot revne, čeprav niso zmožni živeti od lastnih prihodkov.

2.2. Dolgotrajni posledice za mlade, ki so bili del skupine NEET

Za posameznika lahko brezposelnost v mladih letih predstavlja dolgoročne negativne učinke. Vedno več publikacij opozarja, da ima lahko izkušnja brezposelnosti v mladih letih dolgotrajno negativen vpliv tako na višino dohodkov in povečuje tveganje brezposelnost v prihodnje. In obratno: izkušnja zaposlitve povečuje možnost novih prihodnjih zaposlitev²⁶. Poleg tega obdobja brezposelnosti negativno vplivajo na zdravstveno stanje, počutje in zadovoljstvo z delom pri mladih²⁷.

Ocenjuje se, da je verjetnost nastopa novega obdobja brezposelnosti, ki sledi prejšnjemu obdobju brezposelnosti, večja za 13 do 16 %²⁸. Povečano tveganje za nadaljnjo brezposelnost ostaja vse do starosti 33 let²⁹.

Obenem bodo mladi, ki jih je doletela brezposelnost, prikrajšani tudi pri plačah: šest mesecev brezposelnosti v starosti 22 let pomeni 8 % nižjo plačo pri starosti 23 let ter 2–3 % nižjo plačo pri starosti 30 in 31 let³⁰. Pri plačah so prikrajšani tudi mladi, ki so diplomirali v obdobju „slabe ekonomije“: začetna izguba pri plači znaša takoj po diplomi 6–7 % za vsako povečanje stopnje brezposelnosti za odstotno točko³¹. Tudi 15 let pozneje izguba pri plači ostane na 2,5 %. Nekatere

²⁶ Doiron, D. and Gorgens, T. (2008), 'State dependence in youth labour market experiences, and the evaluation of policy interventions' (Primeri državnih posegov na trg dela mladih, ocena politik posredovanja), *Journal of Econometrics*, 145, 81–97.

²⁷ Bell, D.N.F. and Blanchflower, D.G. (2011), 'Young People and the Great Recession', (Mladi in gospodarska kriza) IZA Discussion Paper No. 5674.

²⁸ Doiron and Gorgens (2008), prav tam.

²⁹ Gregg, P. and Tominey, E. (2005), 'The wage scar from male youth unemployment', (Brezposelnost mladih moških in posledice na plače) *Labour Economics* 12, 487–509.

³⁰ Mroz, T.A. and Savage, T.H. (2006), 'The long-term effects of youth unemployment', (Dolgoročni vplivi brezposelnosti mladih) *Journal of Human Resources*, Spring, 41(2), 259–293.

³¹ Kahn, L.B. (2010), 'The long-term labor market consequences of graduating from college in a bad economy' (Diplomirati v času slabih gospodarskih razmere in dolgoročne posledice na trgu dela) *Labour Economics* 17, 303–316.

ocene so še bolj črnoglede in govorijo o izgubi v višini 13–21 % v starosti 42 let, čeprav se lahko izguba zniža na 9–11 %, če ne pride do vnovičnih obdobj brezposelnosti³².

V zvezi s trajanjem brezposelnosti velja, da daljše kot je obdobje brezposelnosti v mladih letih, večji je negativni vpliv³³. Druge ugotovitve kažejo, da šteje samo dejstvo, ali je nekdo zaposlen (in obratno, samo dejstvo, da je nekdo brezposeln, ima negativen vpliv): „mladi, ki imajo zaposlitev, lažje najdejo zaposlitev tudi v prihodnje. To se lahko razlaga kot posledica mreženja ali drugih spretnosti pri iskanju zaposlitve. Možno pa je tudi, da so delodajalci bolj pripravljeni zaposliti ljudi, ki so v preteklosti imeli zaposlitev, ne glede na dolžino trajanja zaposlitve“³⁴. To pomeni, da tudi krajše obdobje zaposlitve lahko pozitivno vpliva na verjetnost bodoče zaposlitve.

Makroekonomski pogoji (prek vedno večje brezposelnosti) prav tako vplivajo na generacijo mladih: mladi, ki so stari med 17 in 25 let, manj zaupajo v javne institucije in menijo, da je uspeh bolj posledica sreče kot pa lastnega truda³⁵.

Poleg tega imata lahko brezposelnost in neaktivnost mladih lahko družbene posledice: če si mladi ne morejo privoščiti lastnega prebivališča, bodo po vsej verjetnosti živeli še naprej pri svojih starših in si ne bodo ustvarili svoje družine ter bodo tako poslabšali demografske trende in obete. Zaradi pomanjkanja priložnosti za vstop na trg dela mladi zapuščajo EU in iščejo službe drugod, predvsem tisti visoko kvalificirani, potencialni beg možganov pa je lahko v prihodnje močno vpliva na konkurenčnost Evrope.

Jamstvo za mlade predstavlja velik strošek, vendar če ta strošek primerja s stroški, ki bi nastali kot posledica nedelovanja, pomeni, da lahko na pomoč pri prehodu mladih iz šole v nadaljnje izobraževanje in na trg dela gledamo kot na razumno naložbo. Gregg in Tominey sta pripravila utemeljitev za jamstvo za mlade že leta 2005: „Posegi, namenjeni zmanjševanju izpostavljenosti mladih dolgotrajnim obdobjem brezposelnosti, bi lahko imeli, če bi bili uspešni, trajna povračila v obliki prihodkov skozi celotno življenjsko dobo posameznika, in predstavljajo tako dobro naložbo. Poleg tega obstajajo dokazi, da lahko pridobitev dodatne izobrazbe po dolgotrajni brezposelnosti v mladih letih pripelje do znatnega povišanja plač.“³⁶

2.3. Stroški jamstva za mlade

Če se je v prejšnjih dveh pododdelkih dokazalo, da ima lahko uspešno jamstvo za mlade veliko koristi tako za družbo kot posameznike, se bo v tem pododdelku obravnavalo možne stroške pri izvajanju takšnega jamstva.

Stroške jamstva za mlade je seveda zelo težko oceniti. Kljub temu so to poskusili številne zainteresirane strani.

---

32 Gregg and Tominey (2005), prav tam.

33 Bell and Blanchflower (2011), prav tam.

34 Doiron and Gorgens (2008), prav tam.

35 Giuliano, P. and Spilimbergo, A. (2009), 'Growing up in a recession: beliefs and the macroeconomy' (Odraščanje v recesiji: prepričanja in makroekonomija), NBER Working Paper No. 15321.

36 Gregg and Tominey (2005), prav tam.

Mednarodna organizacija dela (MOD) je julija 2012 ocenila stroške izvajanja programa jamstva za mlade v območju evra³⁷. Skupni stroški so bili za območje evra ocenjeni na 0,45 % BDP na območju evra oziroma na 21 milijard EUR. Njihova analiza temelji na švedskem programu „posebne podpore pri iskanju službe“, katerega letni stroški znašajo **6 000 EUR na brezposelnega mladega, skupaj z administrativnimi stroški** (v smislu virov, ki so potrebni za javne zavode za zaposlovanje, da izvajajo program) v višini 600 EUR za udeleženca. Ker gre predlog Komisije o jamstvu za mlade korak dlje od švedskega modela, je to edina ocena morebitnih stroškov jamstva za mlade.

V sklopu tega je treba upoštevati primer **Avstrije**. Po predhodnih vladnih ocenah je leta 2011 v avstrijski javni zavod za zaposlovanje namenil približno 382 milijonov EUR mladim, mlajših od 25 let, v smislu aktivnih politik trga dela. Več kot tretjina odhodkov je šla za strukturo usposabljanja v podjetjih „supra-company apprenticeships“³⁸ (približno 11 000 EUR na leto za mesto v strukturi usposabljanja v podjetjih „supra-company apprenticeships“³⁹ za mlajše od 18 let⁴⁰). Poleg tega subvencije za nova delovna mesta za mlade znašajo okoli 3 600 EUR za subvencionirano delovno mesto. Če se upošteva tudi aktivne politike trga dela, kot sta nadaljnje usposabljanje ali poklicno svetovanje, znašajo stroški ukrepov za vsakega brezposelnega mladega, starega med 19 in 24 let, okoli **5 500 EUR**.

Dodaten način ocene stroškov jamstva za mlade lahko predstavlja izračun na podlagi čistega jamstva za zaposlitev (ki bi vsem brezposelnim mladim zagotovil službo). Tukaj bi se lahko izračun naredil na osnovi obstoječe minimalne plače (kjer je to primerno), pomnožene s številom delovnih ur in številom udeležencev. Takšen izračun so naredili v Veliki Britaniji na podlagi jamstva, ki bi zagotavljal plačilo za 6 mesecev dela s 25-urnim tedenskim delovnikom (podjetje bi krilo 10 ur usposabljanja na teden). Na podlagi trenutne minimalne plače, ki velja v Veliki Britaniji, bi prišlo 4 000 funtov na delovno mesto (približno **5 000 EUR**)⁴¹.

Vendar je treba pri oblikovanju proračuna jamstva za mlade opraviti poglobljeno analizo. **Finska vlada** bo uvedla svoje prenovljeno jamstvo za mlade leta 2013 in je v ta namen naredila oceno potrebnih stroškov in jih razdelila na posamezne enote.

Povprečni letni strošek na osebo za celotno jamstvo, vključno s „programom spretnosti za mlade“, bi znašal **2 240 EUR**⁴². Ta strošek je bistveno nižji od tistih na Švedskem in v Avstriji, in to je lahko posledica drugačnih značilnosti ciljnih skupin kot tudi drugačnih obstoječih infrastruktur, ki se jih

37 Mednarodna organizacija dela (2012), Kriza zaposlovanja v območju evra: trendi in odzivi politike (Eurozone Job Crisis: Trends and Policy Responses), Studies on Growth with Equity (Študije o rasti in pravičnosti), julij 2012.

38 Glej oddelek 1.3.

39 Usposabljanje bi na enem delovnem mestu lahko opravljalo večje število posameznikov, če bi prišlo do visoke stopnje kroženja.

40 Decembra 2011 (2011/12 leto usposabljanja) je 10 463 mladih sodelovalo v programu usposabljanja v podjetjih (supra-company training scheme), glej: BMASK, Avstrijsko zvezno ministrstvo za delo, socialne zadeve in varstvo potrošnikov (2012), Youth and Work in Austria (Mladi in delo v Avstriji):

<https://broschuerenservice.bmask.gv.at/PubAttachments/ArbeitsJugend2012engl.pdf?db=-1>

41 Septembra 2012 je Mednarodna organizacija za delo (ILO) objavila oceno stroškov programov jamstva za mlade s sklicevanjem na trenutne minimalne plače: Pogled na globalno zaposlovanje/Globalen pogled na zaposlovanje: Črna prihodnost na trgu dela za mlade (Global Employment Outlook: Bleak Labour Market Prospects for Youth).

42 Finska je namenila 60 milijonov EUR na leto za doseganje glavnega cilja jamstva za mlade, to je ponuditi 46 100 udeležencev številne ukrepe, kot so poklicno izobraževanje, nadomestila delodajalcem za usposabljanje, subvencije za plače, podpora mladim migrantom, okrepljene javne zavode za zaposlovanje, mentorstvo in pomoč na delovnem mestu, subvencije za ustanovitev podjetja. Finska vlada vseeno priznava, da ta vlaganja niso dovolj za rešitev vseh težav in zato predlaga, da se v skupne stroške jamstva za mlade vključi tudi program spretnosti za mlade odrasle (Skill programme for young adults). Ta program bo stal največ 52 milijonov EUR na leto za 4 000 udeležencev (dodatno bo na leto na voljo še 5 000 mest zaradi stroškovne učinkovitosti). Tako bodo najvišji skupni letni proračunski izdatki znašali 112 milijonov EUR za 50 100 udeležencev.

lahko uporabljajo za izvajanje jamstva (na primer dobro uveljavljeni in usposobljeni zaposleni na zavodu za zaposlovanje).

Kot je pokazal primer Finske, je treba pri izračunu ustreznih stroškov za mlade v drugih državah imeti v mislih, da vsi mladi, ki uporabljajo jamstvo za mlade, ne bodo napoteni v takšna s strani vlade subvencionirana vajeništva, in da tudi vsi brezposelni mladi ne bodo posegli po jamstvu za mlade (na primer, če sami najdejo ustrezno ponudbo v roku 4 mesecev po nastopu brezposelnosti ali prenehanju izobraževanja).

Tako se kažejo velike razlike pri zahtevanih stroških za vsakega posameznika, da bi se lahko vsem mladim zagotovilo jamstvo za mlade. Finski proračunski stroški na primer vključujejo drago poklicno izobraževanje (33 800 EUR na udeleženca), ki so namenjeni samo manjšini (1 200) vseh mladih, ki jih pokriva jamstvo za mlade (skupaj 50 100).

Seveda bodo resnični stroški jamstva za mlade odvisni tudi od nacionalnih razmer in načina, kako bo jamstvo vzpostavljeno in izvajano v vsaki od držav članic. Vsakršne ocene stroškov jamstva za mlade so tako podvržene številnim pridržkom:

Stroški jamstva za mlade bodo višji v tistih državah, ki imajo višje stopnje skupine NEET ali brezposelnosti mladih. V teh državah bo uporaba dodatnih načinov financiranja (kot so sredstva evropske kohezijske politike) zelo pomembna in potrebno bi bilo upoštevati postopno izvajanje.

Povprečno trajanje (in cikličnost) brezposelnosti mladih bo prav tako imelo vpliv na ocene za vzpostavitev jamstva za mlade v roku štirih mesecev po nastopu brezposelnosti ali prenehanju izobraževanja.

Različna izhodišča v smislu podpornih ukrepov (na primer dobro usposobljeni zaposleni na zavodu za zaposlovanje, ki bodo obravnavali potrebe in okoliščine mladih) bodo prav tako imela vpliv na morebitne potrebne vnaprejšnje stroške.

Treba je omeniti, da bo na dolgoročne stroške jamstva za mlade prav tako vplival demografski razvoj: v prihodnosti se bo zaradi nižje stopnje rodnosti brezposelnost mladih strukturno zmanjšala (dokler se bo ponudba delovne sile kakovostno ujemala s povpraševanjem po delovni sili).

2.4. Primerjava stroškov in koristi

Ob upoštevanju vseh teh pridržkov, je vseeno jasno, da je vlaganje v mlade nujno potrebo, da se izogne takojšnjim in dolgotrajnejšim stroškom zaradi njihove nedejavnosti, tako kot so bili predhodno opisani.

Študija stroškov in koristi švedskih ukrepov za pomoč mladim (starih med 18 in 30 let) pri vstopanju na trg dela⁴³ je ugotovila, da znaša povprečni socialno-ekonomski potencial (to je potencialna dobičkonosnost) v roku enega leta 600 000 SEK oziroma okoli 70 000 EUR na udeleženca. To temelji

---

⁴³ Swedish National Board for Youth Affairs (Švedski nacionalni odbor za mladinske zadeve) (2011) *It Pays Off (Se splača)*.

na predpostavki, da udeleženci prenehajo koristiti ugodnosti, se več, ne zanašajo se več na pomoč ter postanejo produktivni in plačujejo davke.

V resnici se ne doseže polnega potenciala. S povprečnimi stroški v višini 66 400 SEK (7 809, 97 EUR) na udeleženca se vlaganja povrnejo v roku enega leta in povprečna dobičkonosnost v prvem letu znaša 35 800 SEK (približno 4 200 EUR) na udeleženca. Študija nadalje pravi: „Izračuni za naslednja leta ne vključujejo stroškov projektov in napovedujejo povprečno dobičkonosnost v višini 441 000 SEK (51 870 EUR) na udeleženca za obdobje petih let. Na daljši rok se dobičkonosnost s časom akumulira, in če se upošteva, da se dobički nanašajo na mlade, so potencialni skupni dobički do upokojitvene starosti ogromni“.

Prihranki, ki se ustvarijo v okviru jamstva za mlade, presegajo čiste odhodke za socialno varnost. Preprečevanje brezposelnosti in nadgrajevanje spretnosti vodita do dolgoročnih koristi za mlade in gospodarstvo v obliki manjše brezposelnosti v obdobju življenjske dobe posameznikov, višjih dohodkov (in posledično tudi višjih prihodkov iz naslova davkov in prispevkov za socialno varnost) ter manjšega števila socialnih in zdravstvenih problemov.

3. KAKO ZAGOTOVITI USPEH JAMSTVA ZA MLADE?

3.1. Pristopi na podlagi partnerstva

Partnerstva so pomembno

Uspešnost jamstva za mlade zahteva mobilizacijo številnih akterjev in virov k skupnemu cilju. Izkušnje⁴⁴ iz držav članic, kjer so vzpostavljeni jamstvu za mlade podobni programi, kažejo, da so pristopi, ki temeljijo na partnerstvu, najbolj primeren način za uspešno doseganje ciljev.

Pri vzpostavitvi partnerstev za izvajanje jamstva za mlade je treba najprej določiti **organizacijo, ki bo odgovorna** za vzpostavitev in vodenje programa ter usklajevanje partnerskih dejavnosti. Ta vloga bi lahko pripadala **javnemu zavodu za zaposlovanje**, ki bi bil odgovoren za razvoj potrebnih povezav z ustreznimi partnerji, kot so: šole, mladinske organizacije, izobraževalne ustanove, zasebne agencije za zaposlovanje, socialni partnerji in delodajalci.

Za trdna partnerstva je značilna vrsta pogojev, kot je postavitve jasnih opredelitev ter razdelitev vlog in nalog; vsi sodelujoči morajo imeti nabor spretnosti, ki se medsebojno dopolnjujejo; vladati mora velika stopnja medsebojnega zaupanja; obstajati mora želja po učenju in potrebno je izvajanje rednih pregledov, da se oceni napredek glede doseganja ciljev.

Če se storitve, ki so namenjene zaposlovanju, dodelijo zasebnim in/ali ponudnikom terciarnega sektorja, je pomembno, da so način in pogoji ter pričakovani rezultati jasno določeni v katerem koli razpisnem postopku. Nadzor in ocenjevanje takšnih pobud sta prav tako pomembna, da se zagotovi

---

⁴⁴ A. Scharle in T. Weber za Evropsko komisijo (2011) Youth Guarantees: PES approaches and measures for low skilled young people (Jamstva za mlade: pristopi in ukrepi javnih zavodov za zaposlovanje za nizko kvalificirane mlade) Thematic Synthesis paper (Dialog med javnimi zavodi za zaposlovanje).

povračilo vlaganj in pridobi znanje o tem, kaj deluje, z namenom oblikovanja še bolj prilagojenih in z dejstvi podprtih prihodnjih politik.

Strategija EU za mlade⁴⁵ s svojim horizontalnim pristopom na področju mladih predstavlja okvir, v katerem se prehod mladih iz izobraževanja v zaposlitev obravnava v širšem smislu ter zavzema za sodelovanje na ministrski ravni. Strategija EU za mlade obsega triletna poročila o mladih EU⁴⁶ s podatki in praksami politik, ki se lahko uporabijo pri oblikovanju programov jamstva za mlade. Komisija in države članice razvijajo multidisciplinaren pregled kazalnikov za mlade, ki prikazujejo ključne vidike prehoda mladih⁴⁷.

Primer partnerskega pristopa pri razvoju usklajene strategije politik najdemo na Finskem. Finska je pri vzpostavitvi jamstva za mlade izdelala celovit pristop, pri katerem so v skupna prizadevanja vključena različna ministrstva (za zaposlovanje, izobraževanje, socialne zadeve in zdravje), občine, izobraževalne ustanove in drugi ponudniki storitev, podjetja in delodajalci, socialni partnerji, mladinske in študentske organizacije ter tretji sektor.

Primer usklajenega pristopa pri razvijanju strategij za izvajanje in zagotavljanje storitev, ki ustrezajo potrebam lokalnega trga dela, lahko najdemo v Nemčiji. Nemčija je vzpostavila program „Young People and Career Work Alliance“ (Mladi in karierno delo), v okviru katerega so agencije za zaposlovanje, center za delo, občina in organi za socialno varstvo mladih podpisali sporazum, s katerim večajo transparentnost, opravijo skupne analize, izboljšajo razpoložljivost ustreznih socialnih podatkov o mladih in njihovem okolju skladno z zakonodajo o varstvu podatkov, preprečijo podvajanje vprašalnikov in profiliranja, oblikujejo skupne postopke in uskladijo ponudbo.

Premoščanje vrzeli med šolami in zavodi za zaposlovanje

Šole in ustanove za usposabljanje igrajo ključno vlogo pri preprečevanju osipa, tako da nudijo podporo mladim, ki so v nevarnosti da opustijo šolanje, hkrati pa vsem študentom tudi nudijo svetovanje ali dostop do ustreznih storitev. Prav tako lahko sporočijo predčasen odhod iz izobraževalnega sistema občinam, zavodom za zaposlovanje in drugim ustreznim organom. Pri zmanjševanju šolskega osipa lahko bistveno pripomore ozaveščanje o svetu dela in seznanjanje študentov s storitvami, ki jih nudijo zavodi za zaposlovanje. Da bi se to doseglo, morajo biti programi poklicnega svetovanja dopolnjeni s kakovostnim poklicnim usmerjanjem⁴⁸. Svetovalci za poklicno usmerjanje na zavodih za zaposlovanje lahko obiskujejo šole in nudijo splošne nasvete o storitvah, ki so na voljo (informacije o trgu dela, posredovanje prostih delovnih mest/vajeništev, pomoč pri iskanju zaposlitve itd.).

Obiski na šolah lahko za zavode za zaposlovanje predstavljajo zelo visok strošek. Druge, z vidika virov manj intenzivne možnosti vključujejo osebno usposabljanje ali prek spleta za učitelje in svetovalce na šolah, ki lahko potem sami podajajo takšne informacije. V Italiji se na primer učitelji

⁴⁵ http://ec.europa.eu/youth/policy/eu-youth-strategy_en.htm

⁴⁶ COM(2012) 495, SWD(2012) 256, SWD(2012) 257 z dne 10. septembra 2012.

⁴⁷

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth_policy/dashboard_youth

⁴⁸ Glej Resolucijo sveta o boljšem vključevanju vseživljenjske orientacije v strategije za vseživljenjsko učenje (Council Resolution on Better Integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies) z dne 21. novembra 2008 in njenega izvajanja v okviru Evropska mreža za razvoj vseživljenjske orientacije (European Lifelong Guidance Policy Network) (www.elgpn.eu).

izobražujejo za poklicno usposabljanje in informiranje o ustreznih storitvah zavodov za zaposlovanje. Na Madžarskem zavodi za zaposlovanje ponujajo izobraževanja za šole, na katerih učitelje obveščajo o svojih storitvah, učitelji pa lahko to znanje podajo naprej svojim učencem, preden ti končajo šolanje. Če so viri omejeni, imajo lahko takšne aktivnosti pomemben učinek vzvoda⁴⁹.

Podatki⁵⁰ kažejo, da postajajo partnerstva med različnimi zavodi za zaposlovanje počasi vedno bolj razširjena po vsej Evropi, saj javni zavodi za zaposlovanje iščejo načine, kako ponuditi čim bolj prilagojene in osebne storitve, vzporedno z iskanjem stroškovno bolj učinkovitih načinov zagotavljanja storitev. Prav tako je vedno večje število služb za zaposlovanje tretjega sektorja, občin in mladinskih organizacij vključenih v sodelovanje na lokalni ravni pri odpravljanju brezposelnosti med mladimi. Vsi ti akterji omogočajo številne priložnosti, da se zagotovi večji učinek pri mladih, kot tudi izzive v smislu ustreznega usklajevanja in preprečevanja podvajanja dela.

Organizacije civilne družbe lahko prav tako igrajo pomembno vlogo pri premoščanju vrzeli med težko dosegljivimi mladi in družbo. Po navedbah raziskovalnega projekta YOUNEX⁵¹ so organizacije civilne družbe temeljni partnerji pri spremembah politike na področju brezposelnosti in zaposlitvene negotovosti, saj imajo o teh pojavih obsežno znanje.

Sodelovanje s socialnimi partnerji

Pri razvoju programa jamstva za mlade je prav tako pomembno, da se vzpostavi stabilen in zaupanja vreden odnos s socialnimi partnerji.

Sindikati lahko igrajo pomembno vlogo pri zagotavljanju, da je program jamstva za mlade na voljo v državah članicah. Delodajalci, še zlasti mala in srednja podjetja (MSP), ki so v zadnjem desetletju v veliki meri ustvarjala nova delovna mesta, so ključna pri odpiranju novih zaposlitvenih možnosti⁵² za mlade, ki ne bi bili prva izbira v običajnem postopku zaposlovanja. Na razvoj sodelovanja med zavodi za zaposlovanje in delodajalci bi se moralo gledati kot na dolgoročno naložbo in odnos, ki se razvija skozi čas.

Okrepitev delodajalcem prilagojenih storitev in usposobljeno osebje za delo z mladimi, še zlasti tistimi, ki so prikrajšani, kot tudi jasna strategija sodelovanja v obliki posebnih dogovorov s podjetji, okvirov za sodelovanje, paktov na sektorski ravni, kot tudi vzpostavljanja mreže, zaposlovanja in informativnih prireditev in sestankov, vse to so orodja, ki jih javni zavodi najpogosteje uporabljajo, ko se povezujejo z delodajalci. Ta orodja in storitve so prav tako primerna za razvoj programov jamstva za mlade. Upoštevanje delovnih potreb delodajalcev zahteva prav tako okrepitev izobraževalnih politik in orodij za zbiranje podatkov o trgu dela, da se zagotovi boljše ocenjevanje in usklajevanje profila kandidatov s prostimi delovnimi mesti ter/ali pripravništvu in vajeništvu, ki so na voljo. Uspešno usklajevanje je najboljše zagotovilo, da se vzpostavi situacije, ki bodo najboljše za vse,

⁴⁹ A. Scharle in T. Weber za Evropsko komisijo (2011), prav tam.

⁵⁰ PES crisis adjustment capacity 2012 Questionnaire (Vprašalnik 2012 o zmožnosti javnih zavodov za zaposlovanje za prilagoditev krizi, ki ga je Evropska komisija poslala mreži javnih zavodov).

⁵¹ YOUNEX: Mladi, brezposelnost in izključevanje (Youth, Unemployment, and Exclusion in Europe) (FP7 – SSH, 2009-2011):

http://www.younex.unige.ch/Products/Reports/WP2_INTEGRATEDREPORT_D7.pdf.

⁵² Javni zavodi za zaposlovanje in učinkovite storitve za delodajalce (PES and effective services for employers), Medsebojni pregledi, januar 2012 Dialog med javnimi zavodi za zaposlovanje (PES to PES Dialogue), <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1004&langId=sl>.

pozitivni odnosi z delodajalci in nadaljnja uspešna partnerstva, kar se bo na koncu pokazalo v obliki stabilnih in trajnih zaposlitvenih ponudb za mlade.

Vključevanje mladinskih organizacij

Z vključevanjem mladinskih organizacij in društev na stopnji oblikovanja in zasnove javnih programov se lahko zagotovi, da bodo posredovanja natančno prilagojena potrebam mladih.

Ko se obravnava mlade, ki se soočajo z bolj zapletenimi izzivi (tisti z nizkimi kvalifikacijami ali brez njih, invalidnost, zasvojenost itd.), je izredno pomembno, da se vzpostavijo dobro delujoča partnerstva med zavodi za zaposlovanje in službami za pomoč mladim. Mladinske delovne organizacije lahko pomagajo mladim prek pristočasnih dejavnosti, in zaradi njihovega pogosto neformalnega pristopa lahko pri njih vcepijo dobršno mero zaupanja, da stopijo v stik s pristojnimi organi in se prijavijo na zavodu za zaposlovanje. Marca 2011 je **evropska mreža javnih zavodov za zaposlovanje** izvedla strokovni pregled⁵³ o tem, kako se oblikuje in izvaja programe jamstva za mlade, ki je pokazal, kako pomembno je, da se z mladimi ukvarja v okolju, v katerem se počutijo sproščeno in lahko govorijo v svojem jeziku. Zasebni in javni sektor ne bosta mogla v celoti poskrbeti za vse mlade, še zlasti ne tiste, ki jih je težje umestiti z vidika zaposlitve ali pripravništva. Zato bi se lahko vključilo mladinske organizacije in nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z mladimi, da bi zagotovile delovna mesta v obliki plačanih ali neplačanih pripravništev ali prostovoljnega dela.

Na Finskem so bile zahteve mladih izražene že zelo zgodaj v okviru delovne skupine, ki ga je vodilo „Finnish Youth Co-operation Association“ (finsko združenje za mladinsko sodelovanje). Delovna skupina je pripravila tudi javno spletno posvetovanje „Giving young people a voice“ (Dajmo mladim glas) z uspešnimi mladimi posamezniki in podjetniki, ki je jeseni 2011 sprožilo odzive 6 366 mladih.

Združeno kraljestvo je uvedlo „MYPLACE“, 279 milijonov GBP⁵⁴ vreden program, namenjen ustanavljanju mladinskih centrov v Angliji, še zlasti na najbolj prikrajšanih območjih po državi. Program ponuja kapitalske dotacije v višini 1 in 5 milijonov GBP⁵⁵.

3.2. Zgodnje posredovanje in aktivacija

Vzpostavljanje stika z mladimi

Podatki iz držav članic kažejo, da številni mladi, ki imajo težave pri prehodu na trg dela, pristopijo k javnim zavodom za zaposlovanje ali drugim odgovornim javnim službam samo takrat, ko so že brezposelni, ali pa sploh ne, še zlasti, če niso upravičeni do ugodnosti. Medtem ko lahko partnerstva in sodelovanje med javnimi zavodi za zaposlovanje in šolami pomagajo, so potrebne **dodatne dejavnosti ozaveščanja in povezovanja**, ki bodo zagotovile, da se mladi, ki se ne izobražujejo ali so brez zaposlitve, prijavijo na javni zavod za zaposlovanje ali kakšno drugo odgovorno službo in da se ne izgubijo oziroma končajo v skupini NEET, ko prenehajo z izobraževanjem. Aktivnosti vključujejo

⁵³ Jamstva za mlade: Pristopi in ukrepi javnih zavodov za zaposlovanje za nizko kvalificirane mlade (*Youth Guarantees: PES approaches and measures for low skilled young people*), Dunaj, Avstrija – 22.–23. marec 2011:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sl&catId=105&newsId=1009&furtherNews=yes>

⁵⁴ Enakovredno pribl. 350 milijonov EUR.

⁵⁵ Enakovredno pribl. 350 milijonov EUR.

distribucijo tiskanega gradiva na krajih, ki jih obiskuje ciljna skupina (mladinski centri ali dogodki za mlade), in uporabo sodobnih medijev, ki nagovarjajo mlade (privlačne spletne strani, medijske kampanje na spletni strani YouTube, posebne spletne strani, namenjene mladim, ki ponujajo prilagojene informacije in poklicno usposabljanje). Nadaljnje razvijanje uporabe socialnih medijev, kot je Facebook, tako kot v Nemčiji, Nizozemskem ali Švedskem, je prav tako obetaven korak naprej glede na komunikacijske navade mladih.

Način, kako bi se lahko zagotovilo, da mladi dobijo ponudbo, potem ko prenehajo z izobraževanjem, je, da se izboljša **sisteme zbiranja podatkov** in šolskih kartotek, kot tudi **napotitev** ogroženih mladih in/ali tistih, ki so zgodaj zapustili šolanje, na javni zavod za zaposlovanje ali katero drugo odgovorno službo. Zavezanost na nacionalni ravni, tako kot na Norveškem, kjer velja na ravni administrativnih regij oziroma okrožij, da se ostane v stiku z mladimi, ki so prezgodaj opustili šolanje, in se jih napoti, kjer je to potrebno, na javni zavod za zaposlovanje, omogoča hiter stik z osipniki. Vendar se v številnih državah srečujejo z ureditvami varstva podatkov v zvezi s prenosom posameznih podatkov med ustanovami.

Na Finskem „Youth Act“ (Akt o mladih) vsebuje določbe v zvezi z razkritjem podatkov za namene kampanj ozaveščanja mladih. Osebnih podatki mladih se lahko razkrijejo samo z njihovim izrecnim dovoljenjem. Če mladi posameznik ni dosegljiv, da bi se pridobilo njegovo dovoljenje, lahko njegove kontaktne in osebne podatke razkrije ponudnik izobraževanja, če je mladi posameznik zaključil osnovno izobraževanje, vendar pa ni nadaljeval z nadaljnjim izobraževanjem; ali če mlad posameznik, ki ni dopolnil 25 let, zapusti poklicno izobraževanje ali splošno sekundarno šolanje.

Službe, ki spremljajo mlade in jim pomagajo „nadoknaditi zamujeno“, kot so tiste na Danskem, Finskem, Norveškem in v Luksemburgu, ki spremljajo sodelovanje mladih v izobraževanju in usposabljanju, stopijo v stik z mladimi, ki so prezgodaj zapustili šolanje, in skupaj z njimi iščejo poti za ponovno vključitev v izobraževanje, usposabljanje ali iskanje zaposlitve. Regionalni inštituti za registracijo in usklajevanje (Regional Registration and Coordination institutes) na Nizozemskem nadzirajo in vodijo evidenco mladih, ki nimajo osnovnih kvalifikacij, in jim zagotavljajo kontakt in podporo. Na Finskem so občine ali skupine občin od leta 2011 dolžne zaposlovati mladinske delavce za ozaveščanje, ki z osipniki v nevarnosti, da postanejo del skupine NEET, stopijo v stik in jih spremljajo⁵⁶.

Mladi, ki so težko dosegljivi, ponavadi potrebujejo posebne aktivnosti ozaveščanja, s katerimi se zagotavlja, da pristopijo k ustreznim službam. To je še zlasti primerno za tiste, ki so že zapustili šolanje in za tiste, ki se **soočajo s številnimi ovirami**, saj pogosto prihajajo iz različnih/neobičajnih okolji, ki jih postavljajo v nevarnost diskriminacije pri vstopanju v izobraževanje in na trg dela. Takšni ukrepi vključujejo **sodelovanje z mladinskimi centri in drugimi ustreznimi organizacijami in nevladnimi organizacijami**, ki delajo z mladimi ali prikrajšanimi skupinami (npr. migranti, odvisniki, sirote in invalidi). Kampanje z akterji iz etičnih in verskih skupnosti ter socialnimi ustanovami so lahko zelo koristne, kot tudi starost in drugačno kulturno ozadje zaposlenih na javnih zavodih za zaposlovanje. V Avstriji so obiski mošej in kulturnih klubov, sporazumi o sodelovanju s turškimi in srbskimi časopisi ter DVD-ji v tujih jezikih pomagali, da se je stopilo v stik s tistimi mladimi, ki so težko dosegljivi.

⁵⁶ Eurofound (2012) *Nedavni razvoj politik, povezanih s tistimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo in se ne usposabljujejo (NEET) (Recent policy developments related to those not in employment, education and training (NEETs))*.

Izkušnje iz številnih držav kažejo, da ustanovitev **posebnih informacijskih točk** za mlade pripomore k znižanju praga kot tudi bolj učinkovitemu posredovanju in aktivaciji, s tem da pospešijo usklajeno izvajanje služb. V Avstriji, Nemčiji in na Danskem so centri za delo, namenjeni mladim, del javnih zavodov za zaposlovanje. Druge ustanove pomagajo prikrajšanim ljudem, kot so „Missions locales“ (Lokalni misijoni) v Franciji, katerih cilj je preprečiti, da bi mladi postali del skupine NEET, in ponuditi priložnost tistim, ki so zgodaj zapustili šolanje. Lokalni zavodi za zaposlovanje na Irskem so primer, ko se delo odda zasebnim ponudnikom: „Centri za ozaveščanje mladih“ (Youth reach centres) izvajajo intenzivne storitve posredovanja in usmerjanja mladih, ki so prenehali z izobraževanjem. Takšni centri za mlade so učinkoviti kot „informacijske točke“ zlasti takrat, ko so tudi druge ustrezne storitve, kot na primer storitve poklicnega usmerjanja, za mlade in družine, svetovanja glede zadolženosti, za invalide, odvisnike ali bivše kaznjence, vključene po načelu „vse na enem mestu“ ali na podlagi sporazumov o sodelovanju za napotitev med institucijami.

Da bi se rešilo problem številnih mladih iz skupine NEET, ki niso prijavljeni na javnih zavodih za zaposlovanje, je nekaj držav ustanovilo ad hoc agencije. Te „**mladinske agencije**“ so namenjene podpori mladim, še zlasti pri izobraževanju in odločanju o karierni poti, kot so „mladinski centri za zaposlovanje“ (Youth Employment Centers) v Litvi ali pa „Navigator centri“ (Navigator Centers) na Švedskem. Zadnji so nacionalna mreža služb, kjer je mogoče vse urediti na enem mestu, namenjena mladim, ki se želijo (ponovno) vključiti v izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje, namesto da bi se jih napotilo na različne javne agencije.

Prilagajanje podpore

Ko se mladi enkrat prijavijo na javni zavod za zaposlovanje ali na katero drugo ustrezno službo (občinski zavod za zaposlovanje, zasebni ponudnik), so za zgodnje posredovanje in aktivacijo ključni **zavezujoči predpisi**, da se mladim omogoči uporabo storitev javnih zavodov za zaposlovanje in da se javne zavode za zaposlovanje obveže, da brezposelnim mladim ponudijo izobraževanje, usposabljanje ali zaposlitev, ki temelji na individualnem akcijskem načrtu. Individualni programi podpore vključujejo pomoč pri iskanju službe, napotitev na izobraževanje ali usposabljanje in aktivne ukrepe na trgu dela za tiste, ki to potrebujejo.

V času proračunskih omejitev je bolj kot kadar koli prej pomembno, da se z vidika virov intenzivne posege, kot so izobraževanje, usposabljanje ali bolj celostna podpora, premišljeno odmeri tistim, ki to potrebujejo. **Prilagojen individualni akcijski načrt** je glavni predpogoj, da bo aktivacija delovala⁵⁷. Tako priprava kot nadaljnje spremljanje zahtevata strokovnost in ustrezno usposobljenost osebja. Digitalizacija pomeni, da se uporabi vse kanale, uporabi pravo razmerje spleta, orodij za samopomoč in storitev v neposrednem stiku. Vendar tisti mladi, ki se srečujejo z **bolj kompleksnimi problemi, potrebujejo pristop „posameznik kot celota“**, da se odkrije in naslovi celoten obseg ovir in težav, s katerimi se srečujejo, in prepozna njihove spretnosti ter kompetence. Celostno svetovanje in vodenje, skupaj s poglobljeno oceno osebnega stanja, pri kateri se upošteva celotne življenjske razmere, vključuje tudi podrobno nadaljnje spremljanje, če je to potrebno. Ker takšnih storitev ne morejo

⁵⁷ Evropska komisija (2012) Aktiviranje in vključitev: Delo z individualnimi akcijskimi načrti. Instrument za javne zavode za zaposlovanje (Activation and Integration: Working with Individual Action Plans. Toolkit for Public Employment Services); OECD (2007) Aktiviranje brezposelnih: kaj naredijo države? (Activating the Unemployed: What Countries Do), in: OECD (ed.), OECD Employment Outlook (str. 207-242) Pariz; glej tudi Evropska komisija (2012) Aktiviranje in vključitev: Delo z individualnimi akcijskimi načrti. Instrument za javne zavode za zaposlovanje (Activation and Integration: Working with Individual Action Plans. Toolkit for Public Employment Services).

ponuditi zgolj javni zavodi za zaposlovanje, se pogosto najame zunanje partnerje. Glede na rezultate ocene se je takšen pristop pokazal za uspešnega v Avstriji, Nemčiji in Sloveniji⁵⁸.

Čprav je poudarek na individualnih akcijskih načrtih eden od bolj aktivnih pristopov, je pomembno, da individualni akcijski načrti odsevajo **načelo vzajemne obveznosti** (pristop korenčka in palice). To se najlažje doseže z dogovorom, ki ga podpišeta obe strani. Treba je vzpostaviti primerno razmerje med podporo in spremljanjem, obenem pa zagotoviti skladnost s pravili za aktivacijo in uvedbo sankcij, ki vplivajo na upravičenost do ugodnosti in storitev, če je to potrebno. Po navedbah strokovne ocene kakovosti imajo sankcije večji učinek, če so jasne, progresivne, takojšnje in pravične. Prav tako je treba združiti upravičenost s socialno pomočjo za mlade, za katere obstaja nevarnost marginalizacije, s strogim pristopom vzajemne obveznosti⁵⁹. V primeru osipa iz programov aktiviranja, se morajo okrepiti mehanizmi za podporo mladih, da se prepreči socialno izključenost.

3.3. Podporni ukrepi za pomoč pri vključevanju na trg dela

Opuščanje izobraževanja

54,2 % osipnikov iz izobraževanja in usposabljanja v EU ni zaposlenih. Zmanjševanje osipa je eden od pomembnih ukrepov za reševanje brezposelnosti mladih; je tudi eden od krovnih ciljev strategije Evropa 2020. Države članice so se dogovorile o zmanjšanju deleža oseb, ki zgodaj opustijo izobraževanje, na manj kot 10 % do leta 2020. Priporočilo Sveta „o politikah za zmanjševanje osipa“⁶⁰ poudarja, da je potrebno izvajati celovite in medsektorske politike za zmanjševanje osipa, obravnavati splošno in poklicno izobraževanje, zagotoviti usmerjanje mladih in povečati njihovo zaposljivost.

Celovite politike za boj proti osipu morajo vključevati nadomestitvene ukrepe, ki bodo obravnavali posledice osipa in omogočali nov dostop do izobraževanja in usposabljanja, s katerimi se bo podpiralo mlade pri pridobivanju ustreznih kvalifikacij. Prav tako so programi, ki mladim ponujajo še eno možnost, in dodatna pomoč pri učenju jezika za tiste, ki ne obvladajo popolnoma jezika rezidenčne države, zelo pomembni. Programi, ki obravnavajo enakost spolov, bi prav tako lahko bili ustrezni, če se upošteva, da so mladi moški izpostavljeni večjemu tveganju osipa (15,3 % moških, starih 18–24 let, in 11,6 % žensk prezgodaj konča izobraževanje in usposabljanje).

S prakso podprto učenje, še zlasti dualni sistem poklicnega izobraževanja, opremi mlade z ustreznimi spretnostmi, ki so potrebne na trgu dela. Poleg tega mladi pridobijo razumevanje, kako se teorija uporablja v praksi, kar jih lahko dodatno motivira za nadaljnja teoretična izobraževanja. Takšni pristopi so korak naprej in ustvarjajo poznanstva, ki lahko olajšajo prehod k prvi zaposlitvi. Uspešnim študentom bi bilo treba zagotoviti akreditiran program ter jim omogočiti nadaljevanje izobraževanja in usposabljanja v okviru formalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Izboljšanje dolgoročnih možnosti na trgu dela za mlade, ki so zgodaj opustili šolanje, bo prispevalo k uspehu jamstva za mlade.

⁵⁸ Eurofound (2012) Nedavni razvoj politik, povezanih s tistimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo in se ne usposabljujejo (NEET) (Recent policy developments related to those not in employment, education and training (NEETs)); Evropska komisija (2011) Medsebojni pregled (Peer Review) Javni zavod za zaposlovanje Mladi (PES Young).

⁵⁹ OECD (2010) *Off to a good start? Jobs for Youth*, Paris. Na poti k dobremu začetku? Delovna mesta za mlade, Pariz.

⁶⁰ UL C191/01 z dne 1. julija 2011.

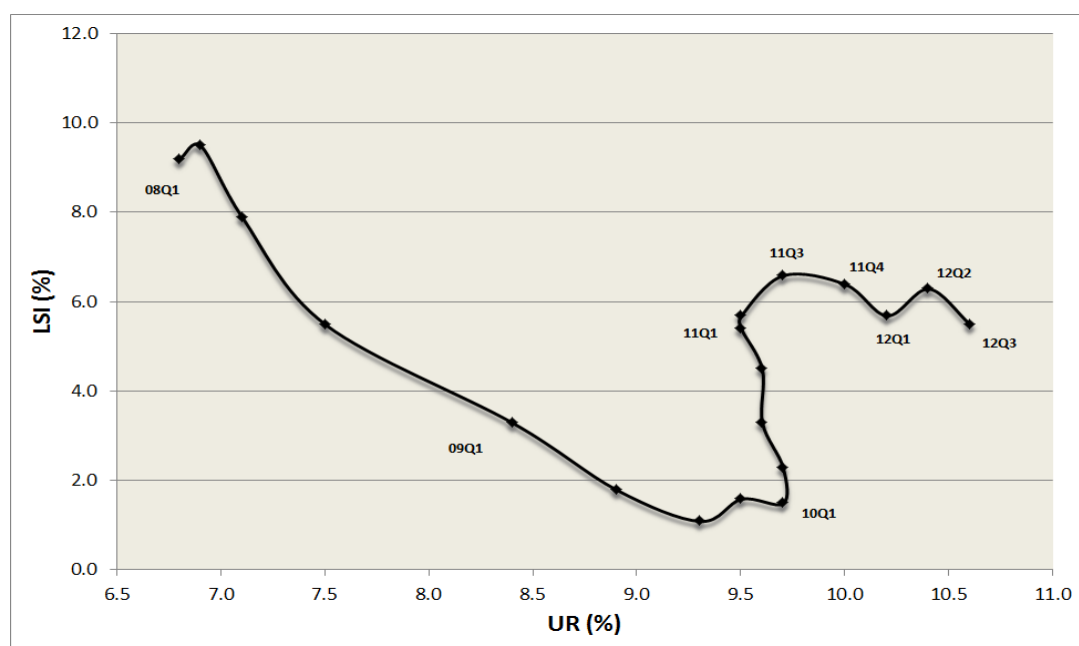
Neusklajenost med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih

Trenutne gospodarske razmere, za katere je značilna visoka stopnja brezposelnosti, vzporedno pa stalna prosta delovna mesta v določenih poklicih, pričča o velikem izzivu, ki čaka Evropo na področju spretnosti.

Pred nastankom krize je Evropska unija kot celota in večina držav članic kazala visoko učinkovitost pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja zaposlitev.

Vendar sta v zadnjih dveh letih tako stopnja brezposelnosti kot stopnja prostih delovnih mest narasli. Ta pojav dobro prikazuje t.i. Beveridgeva krivulja, ki povezuje stopnjo brezposelnosti in število prostih delovnih mest. Ko postopek usklajevanja ponudbe in povpraševanja deluje dobro, Beveridgeva krivulja kaže negativno razmerje med stopnjo brezposelnosti in prostimi delovnimi mesti. To je veljalo za EU-27 do prve četrtine 2010. Od takrat povečanje prostih delovnih mest ni imelo vpliva na brezposelnost⁶¹.

Slika 1: Krivulja po Beveridgevem modelu, EU-27, 1. četrletje 2008–3. četrletje 2012

Vir: Eurostat

Kratek opis: Uporabljeni podatki so: (i) stopnja brezposelnosti (v %), spremenljivka „une_rt_q“ in (ii) kazalnik pomanjkanja delovne sile (v %), spremenljivka „ei_bsin_q_r2“, ki izhajajo iz rezultatov poslovnega pregleda EU (% proizvodnih podjetij, ki kažejo na pomanjkanja delovne sile kot glavni faktor omejevanja proizvodnje).

⁶¹ Beveridgeva krivulja je šele pred kratkim začela ponovno kazati negativno gibanje, vendar to še ne predstavlja dovolj dobre podlage za trditev, da se usklajevanje delovnih mest izboljšuje v državah članicah.

Problem pri postopkih usklajevanja ponudbe in povpraševanja – tako kot se to odraža v gibanju Beveridgeve krivulje – je lahko povezan z neuskklajenostjo med ponudbo spretnosti⁶² in zahtevanim strokovnim nazivom⁶³ za določeno delovno mesto. Poleg tega velike razlike med regijami in panogami lahko kažejo na potencialno regionalno in sektorsko neuskklajenost, saj se nova prosta delovna mesta nahajajo tudi v regijah, kjer ljudje z ustreznimi spretnostmi in strokovnimi nazivi, ki jih zahteva trg, niso na voljo.

Evropska raziskava o delovni sili kaže, da se je obseg neuskklajenosti spretnosti in kvalifikacij v letih 2001–2011 bistveno razlikoval v evropskih državah članicah⁶⁴. Kar zadeva neuskklajenost kvalifikacij, je v povprečju skoraj 15 % evropskih zaposlenih nadpovprečno izobraženih, medtem ko je 21 % podpovprečno izobraženih⁶⁵.

Neuskklajenost med povpraševanjem po delovni sili in spretnostmi ter bivanju potencialnih zaposlenih je zelo resna, saj lahko pomeni, da bo brezposelnost postala vedno bolj strukturne narave. Primerjava med podatki iz časa pred krizo in aktualnimi podatki danes jasno kaže na izrazito naraščanje strukturne in dolgotrajne brezposelnosti. Strukturna brezposelnost za EU-27 se je dvignila za eno odstotno točko, z 8,2 % v letu 2007 se je povišala na 9,3 % leta 2012, in ocene⁶⁶ Evropske komisije za leto 2013 napovedujejo še višjo stopnjo strukturne brezposelnosti (9,6 %).

Število diplomantov informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) je premajhno, da bi zapolnili vsa prosta delovna mesta v sektorju IKT, kjer je celo v času nedavnih gospodarskih pretresov povpraševanje po strokovnjakih IKT naraščalo s stopnjo 3 % na leto. Do leta 2015 bo v EU ostalo nezasedenih 700 000 prostih delovnih mest za strokovnjake IKT⁶⁷.

Neformalne in priložnostne učne izkušnje

---

⁶² Neuskklajenost spretnosti zadeva razkorak med spretnostmi (to so generične, tehnične in socialne spretnosti), ki jih imajo zaposleni, in tistimi, ki jih zahteva njihovo delovno mesto. Neuskklajenost spretnosti vključuje tako „pomanjkanje spretnosti“ – ko spretnosti delavca ne dosegajo zahtev delovnega mesta – ter „preobilje spretnosti“ – ki se pojavi takrat, ko spretnosti zaposlenega presegajo tiste, ki jih zahteva njegovo delovno mesto.

⁶³ Neuskklajenost kvalifikacij zadeva razkorak med ravni izobrazbe (to so formalne akademske spretnosti), ki jo imajo zaposleni, in tisto, ki jo zahteva delovno mesto. Neuskklajenost kvalifikacij obsega tako „previsoko izobrazbo“ – ko ima zaposleni višjo raven izobrazbe, kot je to potrebno – in „prenizko izobrazbo“ – ko ima zaposleni nižjo raven izobrazbe, kot se zahteva.

⁶⁴ Ocene Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) (glej Pregled razvoja na področju zaposlovanja in socialnih zadev v Evropi 2012, v pripravi) (Employment and Social Developments in Europe 2012 Review, forthcoming).

⁶⁵ Ocene Cedefop, ki temeljijo na podatkih EULF (glej Pregled razvoja na področju zaposlovanja in socialnih zadev v Evropi 2012, v pripravi) (Employment and Social Developments in Europe 2012 Review, forthcoming).

⁶⁶ Letna makroekonomska zbirka podatkov Generalnega direktorata za gospodarske in finančne zadeve Evropske komisije (DG ECFIN), dosegljiva na:

http://ec.europa.eu/economy_finance/ameco/user/serie/ResultSerie.cfm.

⁶⁷ Report for the European Commission Anticipating the Evolution of the Supply and Demand of e-Skills in Europe (2010-2015), Empirica and IDC Europe, December 2009. Updated forecast presented at the European e-Skills Conference on 13 December 2011 in Brussels. (Poročilo za Evropsko komisijo z naslovom Predvidevanje razvoja ponudbe in povpraševanja na področju e-spretnosti v Evropi (2010–2015), Empirica in IDC Europe, 2009 (Anticipating the Evolution of the Supply and Demand of e-Skills in Europe). Posodobljena napoved je bila predstavljena na Evropski konferenci o e-spretnostih, ki je potekala 13. Decembra 2011 v Bruslju.

V trenutnih razmerah naraščajoče brezposelnosti in šibke gospodarske rasti lahko potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja pomaga brezposelnim mladim, ki iščejo prvo zaposlitev ali imajo zelo malo delovnih izkušenj, saj lahko tako pokažejo svoje spretnosti in kompetence, pridobljene na različnih področjih, ter jim dajo tržno veljavo. Z vidika posameznika lahko potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja povečuje zaposljivost, plače in možnosti prehodov med poklici, olajšuje prenosljivost spretnosti po državah, zagotavlja drugo priložnost za osebe, ki so zgodaj opustile šolanje, izboljšuje dostop do formalnega izobraževanja in usposabljanja ter povečuje motivacijo za učenje in samozavest.

Neformalno učenje poteka v formalnem učnem okolju, vendar pa ne vodi do kvalifikacije ali diplome. Ponavadi vključuje tečaje, delavnice, konference ali seminarje. Neformalno učenje poteka na različnih mestih, kot je doma, na delovnem mestu, pri organizaciji in prek dnevnih stikov med ljudmi; vključuje učenje jezikov, kulturnih norm in običajev.

Štiri države članice imajo trenutno vzpostavljen celovit sistem potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja:

V Franciji se lahko vse kvalifikacije, razen za regulirane poklice, kot so zdravniki, zobozdravniki, veterinarji in arhitekti, pridobi prek potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja. Posameznik predloži opis svojih učnih izkušenj in pridobljenih spretnosti/kompetenc. Strokovna žirija, ki jo imenuje pristojno ministrstvo, lahko kvalifikacije potrdi v celoti ali le delno kvalifikacije. Podoben sistem obstaja v Luksemburgu.

Na Nizozemskem lahko posamezniki predložijo opis svojih izkušenj priznanemu ponudniku „izdajanja certifikatov o pridobljenih izkušnjah“ za namen prijave na prosto delovno mesta ali formalnega priznanja s strani strokovne komisije. Na Finskem zakonodaja o izobraževanju dopušča potrjevanje izkušenj na različnih področjih in ravneh izobraževanja.

Svet je 26. novembra 2012 dosegel politično soglasje o Priporočilu Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja, po katerem morajo imeti države članice, vendar najpozneje do 2012 – v skladu z nacionalnimi okoliščinami in posebnostmi, in kot menijo, da je najbolj primerno – pripravljene ureditve za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja.

Podjetništvo in mladi: ustvarjanje delovnih mest in pridobivanje kompetenc

Podjetništvo se ne šteje vedno za konvencionalno pot za spodbujanje zaposlovanja. Vendar podjetništvo dejansko predstavlja priložnost za spodbujanje zaposlovanja in zmanjševanja brezposelnosti med mladimi⁶⁸. Še več, imeti ideje in jih udejanjati, sodi med ključne kompetence znotraj vseživljenjskega učenja po predlogu Komisije o ključnih kompetencah⁶⁹ iz leta 2006 in predstavlja prečne spretnosti ter spodbuja (samo)zaposljivost.

68 Samo zaposlovanje pomembno prispeva k ustvarjanju delovnih mest. 85% novoustanovljenih podjetij je mikropodjetij z manj kot 10 zaposlenimi. V Evropski uniji vsako novoustanovljeno podjetje ustvari v povprečju 2 delovni mesti. Vendar raziskava Eurobarometra iz leta 2009 kaže, da je v EU 28% vprašanih odgovorilo, da je samozaposlovanje v naslednjih petih letih „zelo možno“ ali „precej možno“ v naslednjih petih letih. Ta številka je precej nižja v primerjavi z ZDA in Kitajsko, kjer je 36% oziroma 49% vprašanih odgovorilo, da je samozaposlovanje v naslednjih petih letih „zelo možno“ ali „precej možno“ v naslednjih petih letih.

69 Komisija je v svojih priporočilih o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (2006/962/ES) poudarila, kako pomembni sta samoiniciativnost in podjetnost, ki predstavljata sposobnost spreminjanja idej v dejanja“ (Uradni list L 394 z dne 30. decembra 2006): http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm.

Mlade ljudi moramo seznaniti s pomenom podjetništva in postati podjetnik bi morala biti privlačna priložnost za mladega človeka. Uspešni podjetniki, vzorniki, so pomembni pri spodbujanju podjetniškega duha v mladih ljudeh.

Na začetku 2012 je OECD objavila Bilten o podjetništvu mladih⁷⁰ (Policy Brief on Youth Entrepreneurship), ki je poudaril, da kljub temu, da mladi ljudje morda niso videti kot primerna skupina za podjetništvo (zaradi njihove neizkušenosti in pomanjkanja finančnih sredstev), jih podjetništvo vseeno zanima in mnogi od njih verjamejo v možnost samozaposlovanja. Ugotovitve Eurobarometra iz 2009⁷¹, da sta dve po starosti najmlajši skupini (15 do 24 let in 25 do 39 let) izrazili najvišje zanimanje za samozaposlovanje s 40 % oziroma 42 % vprašanih, ki so odgovorili, da je samozaposlovanje v naslednjih petih letih „zelo možno“ ali „precej možno“, kar je mnogo višje, kot kažejo podatki za skupini 40 do 54 let in nad 55 let (z 29 % oziroma 13 %).

Mladi ljudje lahko naletijo na specifične ovire, ki nekaterim od njih preprečujejo, da bi ideje preobrazili v projekte. Te ovire vključujejo pomanjkanje podjetniških spretnosti, pomanjkanje predhodnih delovnih izkušenj in težji dostop do finančnih sredstev. Evropska komisija že sedaj podpira podjetništvo mladih s tem, da pospešuje izobraževanja za podjetništvo na šolah in univerzah, prek evropskega programa za izmenjave „Erasmus za podjetnike“⁷², ki omogoča novim podjetnikom, da se učijo pri bolj izkušenih.

Prek evropskega mikrofinančnega instrumenta Progress⁷³ (European Progress Microfinance Facility) Komisija cilja na povečanje razpoložljivosti mikroposojil za tiste, ki so se pripravljene samozaposliti ali ustanoviti mikropodjetje in imajo težave (kot v primeru mladih) s pridobitvijo klasičnih posojil, vključno s tistimi, ki na trg dela šele vstopajo. Prihodnji evropski program za socialne spremembe in inovacije (European Programme for Social Change and Innovation)⁷⁴ bo nadaljeval s pospeševanjem dostopa do finančnih sredstev za mikro- in socialne podjetnike.

Subvencije za plače in stroški dela, ki ne spadajo v plačo⁷⁵

Previsoki **stroški dela, ki ne spadajo v plačo** (kot so prispevki delodajalcev za socialno varnost) lahko imajo škodljiv vpliv na povpraševanje po delovni sili, še zlasti za skupine z razmeroma nižjo produktivnostjo, ki začenjajo svojo poklicno pot, ker se soočajo z zelo fleksibilnim (občutljivim) povpraševanjem po delovni sili. Zato ima lahko zmanjšanje davčne obremenitve dela (zlasti stroškov dela, ki ne spadajo v plačo) na proračunsko nevtralen način s **prehodom** na okoljske davke, davke na potrošnjo ali davke na lastnino pozitiven učinek na povpraševanje po delovni sili in je lahko tudi orodje, ki bo zagotovilo uspešnost programa jamstva za mlade. **Usmerjanje** znižanja na tiste skupine, ki se soočajo z občutljivim povpraševanjem po delovni sili, bo predvidoma imelo pozitivne učinke na

70 Objavljeno v okviru študijskega dela „Panorama o podjetniških aktivnostih v Evropi (Panorama on Entrepreneurial Activities in Europe)“, ki je bilo izvedeno v imenu Komisije: <http://www.oecd.org/regional/leedprogrammeloconomicandemploymentdevelopment/Youth%20Policy%20Brief.pdf>.

71 Evropska komisija (2009), Eurobarometer, „Podjetništvo v Evropski uniji in po svetu (Entrepreneurship in the European Union and Beyond)“.

72 <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>

73 <http://ec.europa.eu/epmf>

74 COM(2011) 609 z dne 6. oktobra 2011.

75 Vprašanja v zvezi s subvencijami za plače in stroški dela, ki ne spadajo v plačo, so bila obravnavana v „svežnju o zaposlovanju“ (K okrevanju s številnimi novimi delovnimi mesti, COM(2012) 173 z dne 18. aprila 2012) in v tematskem poročilu Odbora za zaposlovanje iz leta 2011 „Reaching the Employment Target (Doseganje ciljev na področju zaposlovanja)“ (Bruselj, 22. november 2011, 17239/11).

njihovo zaposlovanje. Vendar mora biti ta ukrep pazljivo zasnovan in izveden, da ne bi negativno vplival na možnosti zaposlovanja skupin, ki (za las) ne izpolnjujejo meril za upravičenost.

Subvencije za plače (olajšave za zaposlovanje) nudijo plačila delodajalcem za zaposlovanje določenih skupin delavcev s subvencioniranjem njihovih plač. Namenjene so lahko tudi zagotavljanju uspešnosti programa jamstva za mlade, saj spodbujajo možnosti za pospeševanje zaposlovanja. Olajšave za zaposlovanje zmanjšajo stroške dela, ki nastanejo pri delodajalcih, zato so bolj pripravljene zaposliti druge delavce in navsezadnje ustvarjati nova delovna mesta.

Delodajalci bi morali subvencije za zaposlovanje ciljno uporabiti za **ново zaposlovanje**. Na ta način se lahko delodajalce spodbudi k novemu zaposlovanju, s čimer ustvarijo delovna mesta, ki se sicer ne bi ustvarila. Usmerjenost k ranljivim skupinam, kot so mladi, ima lahko pozitivne učinke, zlasti kadar so subvencije za zaposlovanje povezane z dodatnimi prizadevanji za pomoč ciljni populaciji. Subvencije so bolj učinkovite, kadar obstaja dobra usklajenost, skrbno posredovanje delovnih mest zavoda za zaposlovanje ter tudi možnost za mlade in delodajalce za nadaljnje svetovanje, kadar je to potrebno.

V zvezi z zgoraj omenjenimi ukrepi je treba upoštevati pravila o državni pomoči. Treba je omeniti, da se splošni ukrepi za spodbujanje zaposlovanja mladih, ki so namenjeni vsem podjetjem in vsem gospodarskim sektorjem, ne obravnavajo kot državna pomoč. V nasprotju s tem lahko selektivni ukrepi, na primer tisti, ki so omejeni na določene vrste podjetij ali določene sektorje ali kadar vključujejo presojo organov, štejejo za državno pomoč, če izpolnjujejo druge pogoje člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Mobilnost delovne sile

Zadnje ocene (za prvo četrtletje leta 2012), ki temeljijo na raziskavi o delovni sili Evropske unije⁷⁶ kažejo, da delež evropskih državljanov (v delovni starosti od 15 do 64 let), ki prebiva v drugi državi članici, znaša približno 3,0 %. To je približno 9,5 milijona ljudi. V primerjavi z letom 2005 se je močno povečal (za 50 %, saj je takrat znašal natančno 2,0 % ali 6,2 milijona ljudi).

Kot kaže evropski sistem za spremljanje ponudbe delovnih mest, je kljub visoki brezposelnosti v EU, paradoksalno več kot dva milijona nezasedenih prostih delovnih mest. To je predvsem zaradi neuskajenosti med ponudbo delovne sile in povpraševanjem po njej ter nezadostni mobilnosti delovne sile na regionalni, nacionalni in evropski ravni.

Mladi so ena od skupin, ki so najbolj nagnjeni k mobilnosti. Delovne izkušnje v tujini lahko dodatno obogatijo njihovo vseživljenjsko učenje in poklicno pot⁷⁷ ter jim zagotovijo več možnosti za zaposlitev.

Mobilnost delovne sile se tako lahko spodbuja za obravnavo vprašanja brezposelnosti mladih, da se delodajalcem pomaga najti tiste spretnosti, ki jih iščejo, vendar ji ni mogoče najti na lokalnem trgu delovne sile, ter za omogočanje državam članicam, da vsaki mladi osebi ponudijo kakovostno

⁷⁶ Eurostat, anketa o delovni sili EU, (lfsq_pganws).

⁷⁷ To pomeni, da vseživljenjska zaposlitvena pot lahko vključuje krožno mobilnost, tj. vključenih toliko obdobji zaposlitve doma kot v tujini.

ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo v štirih mesecih po tem, ko so postali brezposelni ali so prenehali s formalnim izobraževanjem.

Sveženj o zaposlovanju poziva k bolj uspešnim, razgibanim in usklajenim trgov delovne sile in Komisija je v letnem pregledu rasti za leto 2013⁷⁸ poudarila, da je treba glede nekaterih regij in sektorjev, v katerih primanjkujejo ustrezno usposobljeni zaposleni, ki ustrezajo potrebam, obravnavati ozka grla glede spretnosti in neusklajenost med pomanjkanjem spretnosti in povpraševanjem o njih z večjo udeležbo na trgih delovne sile, izboljšanimi ravnmi spretnosti in spodbujanjem mobilnosti. Da bi se razmere izboljšale, je treba s politikami zaposlovanja spodbuditi prehode med zaposlitvami, ki povečajo produktivnost in kakovost zaposlitve; delavci morajo obvladovati ustrezne spretnosti in ljudje morajo biti dovolj mobilni, da se odzovejo na prosta delovna mesta v drugih državah članicah in regijah.

Naložbe v spretnosti in prekvalifikacije bodo imele ključno vlogo pri podpori prihodnje mobilnosti in porastu produktivnosti. Velik del upada konkurenčnosti v mnogih državah članicah je dejansko mogoče pojasniti z majhno rastjo produktivnosti zaradi nezadostnih naložb v politike in orodja na področju spretnosti. Krepitev politik na področju spretnosti je prav tako ključno za reševanje obstoječega primanjkljaja na področju ponudbe in neusklajenostjo med ponudbo in povpraševanjem na trgu delovne sile ter posledično za omogočanje mobilnosti.

Poleg tega se bo resnični vseevropski trg delovne sile z zadostnimi ravnmi pretočnosti v pravem pomenu ustvaril šele, ko se bodo odstranile preostale pravne in praktične ovire na področju mobilnosti za podjetja in delavce.

V ta namen Evropska komisija trenutno spreminja EURES, Evropsko mrežo zavodov za zaposlovanje⁷⁹. Z reformo bo EURES postal vseevropsko orodje za uravnavanje ponudbe in povpraševanja, posredovanje delovnih mest in zaposlovanje ter bo vključeval ciljne programe mobilnosti za določene poklice, sektorje in skupine (kot so mladi). Ta pristop bo sledil pilotskemu programu⁸⁰ „Prva zaposlitev EURES“, ki pomaga mladim Evropejcem v starosti od 18 do 30 let pri iskanju dela v drugih državah EU. Program podpirajo nacionalni zavodi za zaposlovanje - z informacijami, iskanjem dela, zaposlovanjem in financiranjem tako za mlade iskalce dela kot podjetja s prostimi delovnimi mesti, ki predstavljajo ozko grlo in se zanimajo za zaposlovanje ljudi iz tujine.

3.4 EVROPSKA PERSPEKTIVA

Uporaba strukturnih skladov EU

Kot je razvidno iz odgovorov držav članic, ki jih je prejela Komisija na vprašalnik o mladinskih politikah in poročanih rezultatih o pobudi Priložnosti za mlade, je bila ta pobuda pomembna kot gonilna sila za nadaljnjo prerazporeditev velike količine finančnih sredstev EU za ukrepe proti brezposelnosti mladih, še zlasti iz Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESSR). Omembe vreden primer je Italija, ki je do zdaj v skladu z akcijskim načrtom za

⁷⁸ COM(2012) 750 z dne 28. novembra 2012.

⁷⁹ C(2012) 8548 z dne 28. novembra 2012.

⁸⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=sl>

kohezijo v dveh fazah prerazporedila šest milijard eurov, od katerih je velik del namenjen dejavnostim na področju zaposlovanja in izobraževanja.

Evropski socialni sklad v sedanjem programskem obdobju od leta 2007 do 2013 podpira različne dejavnosti, ki so namenjene spodbujanju dostopa do zaposlitve in trajnostne vključitve na trg delovne sile iskalcev zaposlitve s posebnim poudarkom na preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti in brezposelnosti mladih. Države članice so namenile veliko sredstev za izboljšanje prehodov mladih iz šole v zaposlitev in dodatnim ukrepom za vključevanje na trg delovne sile, kot so ciljne aktivacijske politike, subvencije za plače, ukrepi za spodbujanje podjetništva mladih in ustanavljanje novih podjetij. Subvencije za začasno zaposlovanje so instrument, ki ga države članice v razmerah gospodarske krize že izvajajo in ga lahko podpira Evropski socialni sklad. Pri podpori subvencijam za začasno zaposlovanje mora Evropski socialni sklad upoštevati določene zahteve v zvezi s pravili državne pomoči in nacionalnega sofinanciranja. Za primere dejavnosti/intervencij v programe jamstva za mlade, ki jih lahko podpira Evropski socialni sklad, glej Prilogo II.

Predlog Uredbe o Evropskem socialnem skladu za naslednje programsko obdobje od leta 2014 do 2020 vključuje ciljne prednostne naložbe Evropskega socialnega sklada v trajnostno vključevanje mladih, ki niso zaposleni ter se ne izobražujejo ali usposabljujejo, na trg delovne sile. Od držav članic z visokimi stopnjami brezposelnosti mladih se zato pričakuje, da bodo mlade brezposelne določile kot posebno ciljno skupino za financiranje iz Evropskega socialnega sklada. Slednje predstavlja rezultate, dosežene s podporo skladov EU. Skladi EU se lahko prav tako uporabijo, da se podpre ustvarjanje delovnih mest za mlade, v okviru ustanovitve novih malih in srednje velikih podjetij in ukrepov za samozaposlitev.

Ustrezni ukrepi v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki podpirajo zaposlovanje mladih in mobilnost delovne sile, vključujejo še zlasti podporo malim in srednje velikim podjetjem, razvoj poslovnih inkubatorjev, naložbe v izobraževanje in socialno infrastrukturo, kot tudi infrastrukturo za javne zavode za zaposlovanje. Poleg tega Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru programov čezmejnega sodelovanja podpira povezovanje čezmejnih trgov delovne sile, vključno s čezmejno mobilnostjo, skupnimi lokalnimi pobudami za zaposlovanje in skupnim usposabljanjem.

Zaposlovanje mladih se bo spodbujalo in podpiralo tudi z Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja (EKSRP) na področju kmetijstva in razvoja podeželskih podjetij. Mladi s podeželskih območij bodo imeli priložnost vzpostaviti lastne kmetije, ustanoviti podeželsko podjetje ali sodelovati v raznih sodelovalnih dejavnostih, ki bi jih lahko podprl Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Pridobijo lahko tudi ustrezno usposabljanje ali strokoven nasvet glede upravljanja in vodenja svojega podjetja. Prav tako se lahko vključijo v lokalni razvoj območja, v katerem prebivajo, s pobudo LEADER (Povezave med ukrepi za razvoj podeželja)⁸¹.

Prihodnje pogodbe o partnerstvu in operativni programi naj bi se zato osredotočali na vprašanje prehoda iz šole v zaposlitev in vključevanje mladih na trg delovne sile. Poleg tega se države članice spodbujajo, da v naslednjem programskem obdobju opredelijo možnosti za tesnejše sodelovanje in celostne pristope med petimi skladi skupnega strateškega okvira⁸², da bi se zagotovile celovite rešitve. V tem oziru se vključevanje mladih povezuje z več medsebojno povezanimi področji politik, kot so

⁸¹ http://enrd.ec.europa.eu/leader/en/leader_en.cfm

⁸² Evropski strukturni sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj/ Kohezijski sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo.

izobraževanje, zaposlovanje, socialna vključenost, nastanitev, socialno podjetništvo in poslovno okolje, ki bi vključevali podporo z naložbami s številnimi skladi skupnega strateškega okvira. Z vidika skladov EU bi lahko programi jamstva za mlade zagotavljali še posebej učinkovit instrument politike, ki dokazuje dodatno vrednost naložb EU v ukrepe, ki imajo trajne učinke.

V programskem obdobju 2007-2013 je Komisija pomagala državam članicam pri vzajemnem učenju in pripravi skupnih predlogov v zvezi s politikami za zaposlovanje mladih v okviru evropske mreže za zaposlovanje mladih, sofinancirane iz tehnične pomoči Evropskega socialnega sklada⁸³. Pred sprejetjem uredb EU o skladih skupnega strateškega okvira za naslednje programsko obdobje bo Komisija z državami članicami razpravljala o njihovih predhodnih mnenjih glede glavnih izzivov, ki so značilni za posamezno državo.

Za pospešitev črpanja sredstev iz strukturnih skladov v sedanjem programskem obdobju si morajo države članice prizadevati za bolj aktivno uresničevanje ukrepov za mladinske dejavnosti, ki se že izvajajo (še zlasti po prerazporeditvi sredstev). Organi upravljanja v sodelovanju s socialnimi partnerji bi lahko ob pripravi razpisov za zbiranje predlogov za projekte Evropskega socialnega sklada opredelili ukrepe, z izvedbo katerih bi najhitreje in najbolj učinkoviti zagotovili jamstvo za zaposlitev in usposabljanje mladih. Primer takšnih instrumentov bi lahko bili boni za usposabljanje in finančne spodbude za podjetništvo. Komisija prav tako spodbuja uporabo poenostavljenih možnosti obračuna stroškov, denimo fiksnih pavšalnih zneskov za določene postavke z uporabo standardnih lestvic stroškov na enoto ter povprečnine, da bi se spodbudilo računovodstvo pri projektih in njihova izvedba. Poenostavitev in na rezultatih temelječe upravljanje sta podprta tudi v regulativnih predlogih Komisije za programsko obdobje od 2014 do 2020 v okviru uvedbe skupnih akcijskih načrtov. Ti obsežni projekti, ki temeljijo na vnaprej določenih in dogovorjenih ciljih in rezultatih politike bi lahko zagotovili prilagodljiv in učinkovit instrument za zagotovitev, da skladi EU podpirajo cilje politike. Nekatere države članice že izvajajo podobne ukrepe v sedanjem obdobju.

Evropski semester

Komisija se obvezuje, da bo spremljala izvedbo programov jamstva za mlade, kot tudi njihove učinke v državah članicah. Še zlasti bo to izvajala v okviru evropskega semestra in priporočil za posamezno državo.

Za povečanje konkurenčnosti in zagotovitev, da se dosežejo cilji strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast, si je Evropska komisija zastavila enoletno obdobje usklajevanja gospodarskih politik, evropski semester.

Evropski semester se začne, ko Komisija konec leta sprejme letni pregled rasti, ki določa kratkoročne in srednjeročne prednostne naloge EU za spodbujanje rasti in ustvarjanje delovnih mest. Aprila države članice predložijo programe za stabilnost ali konvergenco in nacionalne programe reform. V maju in juniju Komisija te dokumente analizira glede na prednostne naloge, ki so določene v letnem pregledu rasti, in oceni programe glede na predhodna priporočila. Nazadnje Komisija izda priporočila za posamezne države, ki jih Svet uradno potrdi konec junija.

Ker so mladi skupina, ki jih je kriza najbolj prizadela, je imela brezposelnost mladih pomembno vlogo v prvih dveh semestrih. Sveženj letnega pregleda rasti za leto 2011 opozarja, naj se z ustreznimi ukrepi

⁸³ www.youthemploymentnet.eu

ciljno usmeri na mlade, da bi preprečili pojav „izgubljene generacije“ in to sporočilo je bilo dodatno poudarjeno v letnem pregledu rasti za leto 2012. Veliko števil držav je prejelo priporočila za svojo državo, ki so namenjena izboljšanju razmer mladih na trgu delovne sile⁸⁴. Ta okvir se bo uporabljal za spremljanje ukrepov (in njihovih učinkov), ki jih izvajajo države članice za izvajanje programov jamstva za mlade.

V letnem pregledu rasti za leto 2013⁸⁵ je Komisija poudarila, da bi morale države članice zagotoviti prehode mladih iz šole v zaposlitev ter razviti in izvajati programe jamstva za mlade, v okviru katerih vsaka oseba, ki je mlajša od 25 let prejeme ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajištvo ali pripravništvo v štirih mesecih po prenehanju formalnega izobraževanja ali ko postanejo brezposelni. Takšne programe lahko sofinancira Evropski socialni sklad.

Medsebojno učenje

Vzajemno učenje bo ključno orodje, da bodo države članice lahko dosegle uspešno jamstvo za mlade.

Programi in pobude za vzajemno učenje lahko pomagajo deliti znanje in strokovne izkušnje med akterji, ki imajo podobne težave. Medsebojno učenje in učenje iz izkušenj drugih, ki se lahko prenesejo na posamezne nacionalne, regionalne ali lokalne razmere, je stroškovno učinkovit način pridobivanja novih spretnosti in sposobnosti za reševanje novih izzivov na trgu delovne sile.

Rezultati tovrstne dejavnosti lahko omogočijo prenos določenih elementov in vidikov z ene države na drugo ter uporabo v lokalnem ali nacionalnem okolju. Ponovitev tovrstne dejavnosti na ravni države članice lahko pomaga širiti znanje med zadevnimi partnerji in jih omogoči, da so bolj učinkoviti pri svojem delu. To je tudi način zmanjševanja tveganja pri uvajanju novih programov in zagotavljanja večje donosnosti naložbe na podlagi predhodno preizkušenih in testiranih možnosti politike.

Na evropski ravni je cilj **programa vzajemnega učenja** na področju zaposlovanja spodbujanje vzajemnega učenja na vseh ravneh upravljanja in povečanje prenosljivosti najbolj učinkovitih politik⁸⁶.

Leta 2013 in v prihodnjih letih bi se program vzajemnega učenja lahko osredotočil na prenosljivost znanja o programih jamstva za mlade med državami članicami, ki imajo podobne vzorce v skupini NEET ali se soočajo s podobnimi razmerami pri skupinah, ki se soočajo z več ovirami. S tem bi zagotovili, da so vse zadevne zainteresirane skupine v državah članicah seznanjene z najbolj učinkovitimi politikami ali ukrepi ter bi pomagali izboljšati oblikovanje in izvedbo prihodnjih programov jamstva za mlade.

---

⁸⁴ V okviru tega se morajo države članice osredotočiti na razvoj spretnosti (Finska, Španija), prilagoditi izobraževanje in sisteme usposabljanja ter spretnosti mladih glede na potrebe trga delovne sile in/ali povečati dostopnost vajištva (Danska, Estonija, Francija, Španija, Litva, Latvija, Luksemburg, Malta, Poljska, Slovaška, Slovenija, Združeno kraljestvo). Podpirati bi morale pobude za podjetja na področju zaposlovanja mladih (Italija) in spodbujati samozaposlitev in ustanovitev novih podjetij (Ciper, Italija). Pozvane so k zmanjšanju stopnje osipa in zgodnjega opuščanja izobraževanja (Avstrija, Danska, Madžarska, Španija, Italija, Latvija, Malta, Združeno kraljestvo) in izboljšanju dostopa do izobraževanja ranljivih skupin (Bolgarija, Nemčija, Madžarska, Slovaška). Poleg tega so pozvane k obravnavi nesorazmernosti zakonodaje o varstvu zaposlitve med različnimi vrstami pogodb in zmanjšanju segmentacije trga delovne sile (Francija, Italija, Litva, Poljska, Švedska, Slovenija).

⁸⁵ COM(2012) 750 z dne 28. novembra 2012.

⁸⁶ Leta 2011 in 2012 je program vzajemnega učenja obravnaval načine za zagotavljanje hitrega prehoda mladih iz izobraževanja ali usposabljanja na trg delovne sile, tudi na primer za visoko kvalificirane mlade ali mlade, ki so končali dualni program usposabljanja.

Evropska komisija bo prav tako še naprej spremljala koriščenje in izvedbo programov jamstva za mlade v okviru evropske mreže javnih zavodov za zaposlovanje in črpala izkušnje iz nacionalnih programov. Poleg tega bo v prihodnosti potekalo boljše usklajevanje s programom vzajemnega učenja v odprti metodi povezovanja na socialnem področju, dialogu med javnimi zavodi za zaposlovanje in, kjer je potrebno, z drugimi izmenjavami, ki jih podpira Komisija, da ne bo prihajalo do prekrivanja tako v smislu vsebin kot v časovni razporeditvi.

Proces vzajemnega učenja bo upošteval tudi izkušnje izven EU, ki bi lahko bile koristne. Poleg tega bo proces povečal in razširil vključenost drugih zainteresiranih strani, še zlasti socialnih partnerjev, ter tudi nevladnih organizacij, akademskih institucij, mednarodnih organizacij itd., da bi se zagotovilo boljše širjenje rezultatov.

Komisija je 20. avgusta 2012 objavila razpis za zbiranje predlogov v okviru **prilagodljivega ukrepa Evropskega parlamenta** za programe jamstva mladih, ki je podprt s štirimi milijoni eurov. Namen tega poziva je podpreti partnerstva za aktivacijske ukrepe, ki so namenjeni mladim, z projekti v okviru programov jamstva za mlade na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni.

Izkušnje, pridobljene iz projektov, ki bodo izbrani v tem pozivu, bodo državam članicam zagotovile različne programe, vzore in praktična priporočila za uveljavitev jamstva za mlade z namenom načrtovanja prihodnjih programov financiranja v Uniji, ki so namenjeni mladim in vključevanju na trg delovne sile in ki utirajo pot prihodnjim ukrepom Evropskega socialnega sklada. Komisija bo organizirala valorizacijsko konferenco z vsemi državami članicami (še zlasti organi upravljanja Evropskega socialnega sklada) za predstavitev različnih programov, vzorov in praktičnih priporočil, pridobljenih s tem pozivom vsem državam članicam, in pričakuje, da bodo države članice v celoti uporabile rezultate financiranih projektov.

Evropsko socialno-ekonomske raziskave se že dlje časa osredotočajo na brezposelnost mladih ter vidike njihove socialne izključenosti (in možnosti za vključenost). Ugotovitve iz tovrstnih projektov so bile nedavno povzete v pregledu politik⁸⁷, ki vključujejo ugotovitve raziskav in priporočila politike glede zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja, mladih ter socialnih politik.

V zadnjem letu sedmega okvirnega programa za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti se v okviru programa družboslovnih in humanističnih ved poziva k obsežnemu celostnemu raziskovalnemu projektu „Overcoming youth unemployment in Europe (Premagovanje brezposelnosti mladih v Evropi)⁸⁸“. Cilj je celovito razumevanje vzrokov zelo visokih stopenj brezposelnosti mladih in ocena učinkovitosti politik na področju trga delovne sile, ki so namenjene zmanjšanju tega pojava.

Ocenjevanje in stalno izboljševanje programov jamstva mladih

⁸⁷ Pregled politike.

New skills and jobs in Europe: Pathways towards full employment (Nove spretnosti in delovna mesta v Evropi: poti do polne zaposlenosti).

in Social inclusion of youth on the margins of society (Socialna vključenost mladih na obrobju družbe).

(Evropska

komisija,

2012)

http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/new-skills-and-jobs-in-europe_en.pdf

http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/social-inclusion-of-youth_en.pdf

⁸⁸ SSH.2013.1.2-1. „Overcoming youth unemployment in Europe (Premagovanje brezposelnosti mladih v Evropi)“ – s redstva EU: od najmanj 4.000.000 € do največ 5.000.000 €.

Ocenjevanje in ovrednotenje vseh ukrepov in programov, ki prispevajo k vzpostavitvi programov jamstva za mlade, je nujno tako na nacionalni ravni kot na ravni EU. To bo dejansko omogočalo stalno izboljševanje obstoječih programov in nadaljnjo podprlo politike, ki se bodo izvajale za zmanjšanje brezposelnosti mladih v Evropi.

Do zdaj je bilo izvedenih malo tovrstnih dejavnosti. Javni zavodi dvanajstih sodelujočih držav članic⁸⁹ so potrdili, da so se v številnih primerih v državah (kot sta Avstrija in Francija) izkazale možnosti za spremljanja upravičencev pred uporabo ukrepa in po njej, kar ne omogoča le ocenjevanje učinkov ukrepov, ampak tudi pomaga opredeliti najbolj stroškovno učinkovite pobude.

Vendar je bilo zbiranje podatkov v takem obsegu v mnogih državah nemogoče zaradi zahtev v zvezi z varovanjem podatkov, s čimer se je izkazalo, da je potrebno več ciljnih ocenjevalnih študij ali kontroliranih poskusov.

Poleg tega je celo v državah z obstoječimi sistemi ocenjevanja še treba močneje povezati dokazno podlago in način za uporabo ugotovitev za organizacijsko učenje in (prihodnjo) zasnovo politike.

V Združenem Kraljestvu so vzpostavili center za analizo prehodov med mladimi (Centre for the Analysis of Youth Transitions) za zbiranje dokazov o prehodih, ki jih delajo mladi in za pomoč pri obveščanju ključnih vladnih politik, kot je povišanje starosti vključevanja v izobraževanje in usposabljanje na 18 leto starosti. Center za analizo prehodov mladih je mehanizem, s katerim želi Združeno kraljestvo izboljšati razumevanje vmesnega obdobja med otroštvom in odraslostjo ter kako se sčasoma spreminja, pri čemer se še posebej osredotoča na to, kaj to pomeni za verjetno učinkovitost različnih posredovanj politike.

Eurofound je pred kratkim objavil kratko poročilo⁹⁰, ki ocenjuje švedske in finske izkušnje v zvezi s programi jamstva mladih in v katerem je izpostavljeno, kako se lahko ocenjujejo prednosti in slabosti programov.

Komisija bo prav tako sodelovala z ustreznimi partnerskimi organizacijami, kot je Eurofound, Mednarodno organizacijo dela in OECD, za zagotovitev nadaljnjega vrednotenja dejavnosti in programov, ki prispevajo k vzpostavitvi jamstva za mlade, da bi oblikovali več z dejstvi podprtih politik in posredovanj na podlagi tega, kaj se je kje in zakaj obneslo, pri tem pa posebno pozornost nameni spolu in raznolikosti mladih, s čimer se zagotovi učinkovita uporaba virov in dobra donosnost naložb.

Ozaveščanje

Da bi se mladi iz vseh držav članic čim hitreje vključili v programe jamstva za mlade, je treba zagotoviti prepoznavnost vseh programov. Potrebne bodo dejavnosti ozaveščanja za oglaševanje obstoja programov ter načinov, kako programi potekajo in kako lahko mladi pristopijo k njim.

Mladinske organizacije, informacijske službe, namenjene mladim, javni zavodi za zaposlovanje, sindikati in druge zadevne zainteresirane strani tako na ravni EU kot na nacionalni ravni bodo osnovne krovne organizacije za širjenje informacij v zvezi z jamstvi za mlade.

89 Avstrija, Belgija, Nemčija, Danska, Grčija, Francija, Madžarska, Italija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska in Norveška (glej opombo 46).

90 Eurofound (2012), *Jamstvo za mlade: izkušnje s Finske in Švedske (Youth Guarantee: Experiences from Finland and Sweden)*.

Uporaba družabnih omrežij (npr. omrežja Facebook) je zagotovo prava pot za doseganje mladih. Vendar so lahko načrtujejo tudi informacijske kampanje, ki uporabljajo bolj tradicionalne medije (televizija in na primer posebni programi za mlade, radio, tiskana beseda, mladinski tisk itd.), ker so osredotočene na starše, ki lahko na primer podprejo svoje otroke pri prijavi na zavod za zaposlovanje.

Da bi ljudi ozavestili o ponovnem jamstvu in zavezali zadevne akterje (javne uslužbence, podjetnike, združenja trgov delovne sile, mlade, starše itd.) k izvedbi, je finsko ministrstvo za zaposlovanje in gospodarstvo priredilo potujočo predstavitev, s katero je septembra in oktobra obiskalo petnajst mest. Ta turneja je bila zamišljena tudi kot platforma, s katero bi lahko lokalni organi ustvarili mrežo za usklajevanje izvedbe jamstva za mlade na lokalni ravni. Za to dejavnost je bilo predvidenih 100.000 €, kar je vključevalo vodnik najboljših praks, spletno stran ⁹¹ (v finščini, švedščini in kmalu v angleščini) ter kratki oglasni film.

Sama Komisija bo uporabljala Evropski portal mladih in se bo povezala z obstoječimi informacijskimi kampanjami, kot je „Mladi in mobilnost“⁹², „Za raznolikost. Proti diskriminaciji“⁹³ in „We mean business (Mislimo na posel)“⁹⁴ za spodbujanje jamstev za mlade v EU.

---

⁹¹ www.youthguarantee.fi
⁹² <http://europa.eu/youthonthemove>
⁹³ www.stop-discrimination
⁹⁴ <http://we-mean-business.europa.eu/sl>

ANNEX 1

Youth-related measures currently in place in Member States and Croatia

C/try	Vocational training, Apprenticeship Traineeship measures	Early intervention and activation measures	Labour market integration measures, including subsidies to employers
AT	<p>“Zajamčeno usposabljanje” for apprentices: young people until the age of 18, who cannot find a company-based apprenticeship, are given the opportunity to learn an apprenticeship trade in a supra-company training institution.</p> <p>“Production Schools”: reintegrating young people having dropped out from school or from an apprenticeship into the education and training system and the world of work.</p> <p>"Apprentice Coaching", pilot project starting in Upper Austria, Styria, Tyrol and Vienna: additional support to apprentices and to companies offering apprenticeship places incl. legal advice services, mediation and crisis intervention; training manuals for some important sectors with best practice examples about ways of designing training within a company; central clearing office for final apprenticeship exams and a certificate for examiners are being developed.</p> <p>PES supports the integration of disadvantaged groups and young women who take up apprenticeships in male-dominated professions.</p>	<p>“Youth Coaching”: early intervention against school drop-out and supporting young people (in their last year of compulsory education, NEETs until 19 and those with special educational needs or disabilities) in their transition from school to work - 2012 pilot project in Vienna and Styria, to be extended to the rest of Austria in 2013.</p>	<p>“Youth Placement Foundations” Companies having trouble to find adequate staff for certain posts cooperate with PES in finding the best suitable participants among unemployed (19-24) in order to subsequently provide them with closely job-related qualification measures (enrolment has only just started).</p> <p>Alongside basic subsidies, quality-related and labour market-related incentives are offered to encourage employers to establish additional apprenticeship places and improve the quality of training for the about 130,000 apprentices per year.</p>
BE	<p>End of July 2012, the <i>Federal government</i> budgeted the means to create 10,000 subsidised traineeships as of 2013 for youngsters exiting the education system without a secondary education degree, to be implemented in close cooperation with the regions.</p>	<p><i>Brussels-Capital region</i>: funded actions targeting young people.</p> <p><i>Flanders</i>: ESF funded “Work@telier” targeted at long-term unemployed youth, and measures for work</p>	<p>The <i>Federal government</i> has also committed the resources necessary to increase the existing reductions of social security contributions for low-qualified young job seekers as of 2013. A new social security contribution reduction will be</p>

	<p>Support for apprenticeships in all regions and communities, notably through various schemes of subsidised “<i>Individual Vocational Traineeships</i>”.</p> <p><i>Flanders</i>: renewed “<i>Career Agreement</i>” (2012-2014) provides for closer follow-up of low-skilled youth. As of January 1, 2013, young people with no degree, who did not manage to build up any significant work experience, will be guided towards existing vocational training, in-company training and/or apprenticeship schemes. The ambition is to have the entire target group participate in an intensive activation trajectory (work experience or vocational training) by June 2013.</p>	<p>placement and traineeships to early school leavers.</p> <p><i>German-speaking Community</i>: ESF programme includes 15 different initiatives focused on young job seekers.</p> <p><i>Walloon Region</i>: ESF funded support to young people, in particular through individualised guidance (former Job Tonic initiative).</p>	<p>introduced for medium qualified youngsters.</p> <p>Regional governments subsidise the apprentice's wages and social contributions provided certain conditions with regard to training and ulterior employment are met (concrete modalities and support vary by region and target group).</p>
BG	<p>Under the ESF-supported Human Resources Development Operational Programme (HRD OP) there are four on-going operations promoting youth traineeships (targeting secondary school and university students), including for disadvantaged groups.</p>	<p>An Agreement on exchange of information between the Ministry of Education, Youth and Science (MEYS) and the Ministry of Labour and Social Policy (MLSP) was signed in July 2012 to facilitate the implementation of the “European Youth Guarantee”. Within four months of leaving school, young people will be offered employment mediation services, training and subsequent employment.</p>	<p>A recently signed (June 2012) national agreement “First job” has united the efforts of the government and the social partners towards increasing youth employment by promoting opportunities for a first professional experience.</p>
CY	<p>Under the ESF co-financed Operational Programme, post-secondary Institutes of Vocational Education and Training are to be established (Ministry of Education and Culture).</p> <p>A subsidy scheme co-financed by the ESF and implemented by the Cyprus Productivity Centre (CPC) to promote the employment and in-company training of apprenticeship students.</p> <p>“<i>Scheme for the Job Placement and Training of Tertiary Education Graduates</i>”: consolidated programme operated by Human Resource Development Authority (HRDA) for the integration of highly qualified young people into the labour market by providing on-the-job experience in a company for a period of 12 months.</p> <p>Training programmes for the unemployed:</p>		<p>HRDA subsidises wages paid by employers to apprentices who attend classes in technical schools; also funds the practical training of final year students who follow the practical direction of technical schools; and subsidises enterprise-based practical training of students of the Higher Hotel Institute of Cyprus.</p>

	<p>- Under accelerated initial training programmes for newcomers and other unemployed people in occupations currently in demand, priority is given to those up to age 25;</p> <p>- Under scheme for improving the employability of the unemployed through training and work experience programmes (with ESF support), at least 30% of participants should be under 30.</p>		
CZ	<p><i>“Traineeships in Companies - education through practice”</i>, a new ESF-funded project (09/2012-10/ 2014) providing internships in companies for several months, in sectors of the future, involving mainly graduates, but also other groups who lack work experience to complete their skills profiles. If successful, the internships might become a 'standard' offer of assistance to the unemployed.</p>	<p>The “Individual Action Plan” defines the procedure and timetable for implementation of measures to increase job opportunities. It is elaborated and signed if a job applicant is registered as unemployed continuously for more than 5 months.</p>	
DE	<p>The <i>“National Training Pact”</i> aims at increasing the educational attainment of young people. It aims at offering a training or apprenticeship option to every young person who is interested in vocational training and who fulfils necessary requirements.</p> <p><i>“Entry-level qualifications”</i> offer 6 to 12 months of company-based pre-training courses in order to qualify individuals for apprenticeships and to improve the matching between applicants and companies.</p>	<p>Some 2,000 schools can now profit from the assistance of career start coaches under the <i>“Career Entry Support”</i> programme to help their students successfully complete the transition to career training.</p> <p>Public Employment Services (PES) support young people in preparing and obtaining qualifications needed on the labour market, including those with disabilities.</p> <p><i>“Initiative to Support Structural Change”</i>: low-skilled to acquire vocational qualifications or learn employable skills via modular courses, if full vocational programme is not completed in one go.</p> <p>The <i>“Abschluss und Anschluss – Bildungsketten bis zum Ausbildungsabschluss”</i> initiative aims to support young people entering the workforce and to prevent long transition periods from school to work.</p>	<p>Companies participating in the “Entry-level qualifications” receive up to EUR 216 per month to cover the social security contributions for trainees.</p>
DK	<p>Since 2009, the Danish Parliament has agreed upon five agreements focusing on increasing training places in companies. The latest agreement from November 2011 (Increased efforts for more company training places in</p>	<p>Young people under 30 are entitled to a first interview at a jobcentre within one month of unemployment. Everyone has a right – and duty – to receive active labour market measures within three months of unemployment. Young</p>	<p>Bonus of up to EUR 9,333 to private and public employers who enter into a training agreement with a trainee.</p>

	<p>2012') entails the creation of 7,400 internships and 3,000 school-based training positions in 2012 (a 25% increase compared to 2009).</p> <p>The 2013 draft budget agreement, proposed by the Danish Government, provides that an "education and apprenticeship guarantee" should be offered within the vocational youth education system.</p>	<p>people under 25 receive lower benefits in order to create an incentive to take up education or find a job.</p> <p>The August 2012 proposal for a "Youth Package", to be implemented in 2013, includes help for more young people (18-30) to be in education, internship or work, including inter alia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bridging education programmes for uneducated young people; - placing internship consultants in schools to help young people find an internship; - allocating funds for long-term unemployed skilled and un-skilled young people; - developing graduate job partnerships. <p>In order to increase the employability of young people and lower the drop-out rates, the Danish Government proposed to better target vocational youth education towards the needs on the labour market.</p>	
EE	<p>An apprenticeship training scheme offers unemployed people practical work experience and improve their professional skills and knowledge. Nine pilot projects are running for youth (16-29) without any professional education.</p> <p>Career counselling services and work practice schemes provided by the PES for young job-seekers.</p>	<p>Under the EuroPlus Pact 2012, programmes will be developed to offer formal education to young people aged 16-29 who lack specialised education, as well as for outreach to at-risk youth and their inclusion in active labour market measures and education.</p> <p>ESF-funded KUTSE programme invites students who have dropped out from vocational education back to school to finish their studies.</p> <p>ESF-funded TULE programme allows university drop-outs to finish their higher education studies free of charge.</p>	<p>Wage subsidy is the main incentive measure for employers to recruit long-term unemployed people; more favourable conditions for young unemployed (16-24).</p>
EL	<p>Various schemes largely co-financed by ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - career guidance services offered by vocational training 	<p>Job search assistance to unemployed youth through the Greek Manpower Organisation (OAED).</p>	<p>Preparation of an action plan consisting of targeted interventions to boost employment and entrepreneurship among young people, to be mainly supported with funds under the Greek</p>

	<p>and tertiary education institutions;</p> <p>- acquisition of first work experience for vocational education and training graduates.</p> <p>On-going ESF co-funded operation offering work-based training opportunities for students in upper secondary, post-secondary and tertiary education.</p> <p>The Ministry of Education, Religious Affairs, Sport and Culture operates work-based training schemes for tertiary education, as well as for vocational training students.</p> <p>An ESF co-financed scheme for post-secondary maritime education students is also running.</p>		<p>National Strategic Reference Framework 2007 – 2013.</p> <p>Employment subsidy schemes:</p> <p>OAED provides incentives to employers to accept students for internships (where the employer pays 80% of the wage of an unskilled worker to the trainee and OAED reimburses the employer up to 50% of the total amount/wage paid).</p>
ES	<p>The Spanish system provides for concrete measures regarding apprenticeship and training, such as the "on the job training contract" and a new "training account" for each young unemployed.</p> <p>Since 2011, law introduced traineeships in enterprises without the obligation of subsequent job offer, for 3-9 months, aimed at young unemployed (18-25) with a specific academic degree or a professional accreditation certificate. Participants receive a grant for at least 80% of the current minimum wage (EUR 641/ month).</p> <p>The labour market reform of February 2012 introduced a "training and learning contract" (1-3 years) which foresees a system of alternating remunerated work and vocational training activity, for young workers (16-25) lacking professional qualification and seeking for an internship.</p> <p>Royal Decree implementing a contract for training and learning and providing the basis of dual vocational training.</p>	<p>ESF co-finances specific measures for disadvantaged young people, mainly through the national OP Fight against Discrimination.</p> <p><i>Envisaged:</i> reallocation of ESF financing towards actions to support the employability of young people; to support public employment services to reinforce the measures to combat early school leaving and promote vocational training; to explore the possibility of pilot projects for dual vocational training.</p>	<p>The labour market reform of February 2012 established a new individual right to professional training (20 hours per year).</p>
FI	<p>More study places in vocational education, regional redistribution of the study places according to changes in age groups, changes of the acceptance criteria for vocational education & training. The "Education Guarantee" includes</p>	<p>A revamped "Youth Guarantee" in 2013: each person younger than 25 and each recent graduate under 30 will be offered work, a traineeship, or a study, workshop or labour market rehabilitation place, within 3 months of</p>	<p>The apprenticeship training pilot project supports both the training organiser and the employer (EUR 800/month) by providing additional</p>

	<p>an apprenticeship training pilot project's aiming to develop apprenticeship training into a suitable form of training for young basic education graduates.</p>	<p>becoming unemployed.</p> <p>The Guarantee also includes an “<i>Education Guarantee</i>”: each comprehensive school graduate will be guaranteed a place in further education, workshop activity, rehabilitation or similar.</p> <p>A temporary “<i>Skills programme for young adults</i>” (2013-2016): additional places will be targeted to those (20-29) who have only attended comprehensive school.</p> <p>Youth outreach work as early as possible towards those under 29 at risk of exclusion directing them to low-threshold services that promote their growth and independence as well as access to education and work.</p> <p>“<i>Youth workshops</i>” provide young people with the opportunity to work under guidance and support as well as a tailored pathway to education, help towards completing one’s education by working together with the education provider, or support finding employment through the open labour market.</p> <p>More training, language courses and counselling will be provided to reduce the NEET risk among young immigrants.</p> <p>Additional resources and more career counselling for young job seekers in the employment offices, increased municipal responsibility in counselling comprehensive school graduates.</p>	<p>resources.</p>
<p>FR</p>	<p>“<i>Contrat d’apprentissage</i>” (apprenticeship contract) for young people from ages 16 to 25.</p> <p>“<i>Contrat de professionnalisation</i>” for young people of 26 or more.</p>	<p>The “<i>Ecoles de la deuxième chance</i>” (“second-chance schools”) target young people under 26 who left the education system without a diploma or professional skills.</p> <p>20 Centres “<i>Défense deuxième chance</i>” offer guidance and training to young people with no skills or diploma, managed by the “<i>Etablissement public d’insertion de la Défense</i>” and placed under the authority of the Ministry of Defence. Since February 2012, extended to young,</p>	<p>New measures in 2011 to foster apprenticeships and work-training combinations (“<i>alternance</i>”) for young people, mostly consisting of financial incentives to enterprises and more flexibility.</p> <p>Apprenticeships in enterprises are based on a system of quotas: in case of an insufficient number of apprentices, the company has to pay a fee. Since</p>

		<p>underage offenders.</p> <p>Existing schemes targeting low-skilled young people with personalised support:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "<i>Contrat d'insertion dans la vie sociale</i>" (CIVIS) is a contract between a young person and a local authority ("<i>mission locale</i>"), responsible for integrating young people both professionally and socially. - "<i>Contrat d'autonomie</i>", consisting in guidance towards employment, a training leading to qualifications or entrepreneurship, within six months, is present in 11 French "<i>départements</i>" where young people face major difficulties in accessing employment. 	<p>March 2011, this quota has been raised.</p> <p>Two major reforms of the new government target unemployed and disadvantaged young people:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 150,000 full-time "<i>Emplois d'avenir</i>" (in 2013-2014) for young people (16-25) with no or low qualification, living in urban or rural deprived areas with highest youth unemployment rates. The State will pay for 75% of the young person's gross remuneration for three years - "<i>Contrat de génération</i>", to promote both young and older workers' employment, by providing training for young people (under 30) delivered by senior colleagues.
HU	<p>The "Traineeship programme" gives opportunities to young career starters to gain work experience as trainees in SMEs.</p>	<p>Advisory system and career services will be provided to students and pupils in order for them to better plan their education path and prevent early drop-outs.</p> <p>Job-seekers receive a tailor made support including training, employment subsidies and job-search assistance. According to recent plans, housing subsidy will be introduced in order to promote mobility among others of young people. Young job-seekers will represent 23% of the participants.</p>	
IE	<p>A number of apprenticeships are up running.</p> <p>Traineeship programmes provide entry-level occupation-specific training and integrate formal training from the Irish National Training and Employment Authority (FÁS) and workplace coaching with a host employer. All programmes are fully certified. Traineeships are open to all unemployed people, including young job seekers.</p>	<p>Young people, who are unemployed, once they have been on the Live Register for three months, are referred to the employment service for a guidance interview and additional support in order to identify and address specific difficulties they face in securing employment. The aim is to profile newly unemployed people when they enter the Live Register, as a basis for immediate referral of those most needing assistance.</p>	<p>"<i>Pathways to Work</i>" is to provide those who are unemployed with the appropriate training and skills to avail of the job opportunities, which will arise as the economy recovers.</p> <p>"<i>Action Plan for Jobs</i>" will support the creation of 100,000 net new jobs by 2016)</p>

	<p>The national “<i>JobBridge</i>” programme provides work experience placements for 6-9 months</p>	<p>Young people leaving education with Leaving Certificate or higher qualifications who face difficulty in finding work can register with the employment service for assistance with job search.</p> <p>For early school leavers (under 18 years and with no Leaving Certificate) who seek to register with the employment service, the emphasis is on encouraging them to stay on at school and complete it. If this is not possible, they can register and may be referred to specific training programmes, such as Community Training Centres or “<i>Youthreach</i>”.</p> <p>More education and training places will be provided in the higher education, further education and training sectors. These places will include provision for school leavers.</p>	
IT	<p>Education and apprenticeship guarantee to young people within the vocational education system.</p> <p>2011 national reform on apprenticeships:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ESF funded AMVA programme (“<i>Apprendistato e Mestieri a Vocazione Artigianale</i>”): support to employment services, identification of skills requirements, promotion of apprenticeships; - FIXO programme (“<i>Formazione e Innovazione per l’Occupazione</i>”) to facilitate school-to-work transition by providing guidance services and other active labour market policies. <p>Labour Market Reform includes promotion of apprenticeships as the main route to employment and better regulation of traineeships.</p> <p>Several regions have also taken measures to promote</p>	<p>After June 2012 Labour Market Reform, public employment services must provide people, within 3 three months after losing their job, with a set of basic services (including vocational training).</p> <p>Labour Market Reform includes new provisions to combat early-school leaving and improve the situation of NEETs.</p> <p>Almost all regions address the situation of NEETs: providing orientation and guidance to promoting transition to work (e.g. by increasing participation to apprenticeship-like vocational training), and fostering self-employment.</p>	<p>Incentives to hire young people in almost all regions.</p> <p>Incentives for apprenticeship places to companies under AMVA.</p> <p>Companies can receive support to hire apprentices in higher education or research.</p>

	<p>apprenticeships.</p> <p>Additional budget for work placements of up to 6 months for young people (24-35) in the four convergence regions (Campania, Puglia, Calabria and Sicily).</p>		
LV	<p>Three ESF co-funded projects to facilitate traineeships and apprenticeships:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>“Training and practice for State Employment Agency assistants”</i>: within which young unemployed participate in 5-day theoretical training and then are have an 18 month internship at the SEA. - <i>“Support to volunteer work”</i>: young people participating in voluntary work activities thus improving their competences and competitiveness. - <i>“Workplace for young people”</i>: young unemployed people get employed for a trial period of up to 9 months in order to acquire work experience and to continue in permanent employment after the trial; priority to young people who have been unemployed for more than 6 months, who are trying to return to the labour market after a break for childcare reasons or who are disabled. Employment is based on a work contract remunerated at no less than the national minimum wage, while the employer should pay social contributions. <p><i>“Youth workshops”</i>: allowing to try three different vocational fields (for maximum 3 weeks each), will be introduced at the end of 2012.</p> <p>Latvian students in Valga Vocational education centre (to obtain professional qualification beginning from 2012-2013) supported via cooperation agreement between Latvian Ministry of Education and Science and Estonian Ministry of Education.</p>	<p>ESF supports improvement and implementation of vocational education programme; promotion of primary vocational education; support measures for reducing social exclusion of youth and integration of disabled youth into education.</p> <p>National measures to improve education programmes for primary schools (introduction of new education content is planned starting with 2013/2014 academic year); development of general education programmes for distance learning; promotion of career consulting in 11 vocational schools to reduce number of early school leavers; informative measures on creative and innovative youth initiatives and youth work; general training measures for youth.</p> <p>Swiss Financing Instrument cooperation project <i>“Support for Development of Youth Initiatives in Peripheral or Disadvantaged Regions”</i>: 10 seminars organised in 2012 for young people (incl. unemployed) on stimulation of youth initiative and activity.</p>	<p>Under <i>“Workplace for young people”</i> employers receive a subsidy to cover payment of the young person and a contribution to the costs of a trainer.</p>
LT	<p>In April 2012, ESF project <i>“Integration into Labour Market”</i> was refocused on young people, offering</p>		

	<p>vocational training programmes to about 6,000 young people.</p> <p>Reallocation of ERDF towards actions dedicated to young entrepreneurs and various business services for young people.</p> <p>Several ESF projects, implemented by Ministry of Education and Science, to create modern traineeship organisation models (systems) for undergraduate students and students of integrated studies in companies and (or) non-profit organisations; also including preparation of students' supervisors (tutors).</p> <p>Several ESF projects to improve study programmes and traineeships: e.g. for postgraduate students to go through a complementary traineeship in educational institutions, in Lithuanian or European companies or foreign universities.</p> <p>Several ESF projects to improve the qualification of scientists and other researchers, offering additional scientific practices, scientific research projects and traineeships for doctoral students in foreign scientific centres.</p>		
<p>LU</p>	<p>Specific contracts to help young people acquire practical experience (i.e. "<i>Initial Employment Contract-Practice</i>").</p>	<p>In the frame of future action plan for youth employment, a Youth Guarantee ("<i>Garantie Jeune</i>"): a job, an apprenticeship or a tailor-made training scheme in the first four months after unemployment registration.</p> <p>The "<i>Action locale pour les jeunes</i>" (Ministry of Education) is in charge of "<i>Second Chance School</i>" which opened in 2011 for school leavers (16-24) who face difficulties to return to the education system; education individualised and support reinforced between 1 and 4 semesters according to individual needs.</p> <p>Envisaged measures:</p> <p>- "Social" training of two months followed for the (very) unqualified young job seekers (18-25): by either returning</p>	<p>New temporary financial incentives for employers in order to increase the number of apprenticeships (from 27% to 40%), applying only to apprentices studying for a "Certificate of professional capacity" ("<i>Certificat de capacité professionnelle</i>").</p>

		<p>to education, doing practical experiences in employment (like an apprenticeship), or other outcomes according to individual needs;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orientation and professional initiation courses for the under 18 years old who cannot access directly the professional education system, as well as promotion of language courses organised by associations and communes; - Creation of a “<i>Maison de l’Orientation</i>” (Counselling House): regrouping key public orientation services in a same place and thus allowing better coordination and creating synergies. 	
MT	<p>The <i>Employment and Training Corporation</i> (ETC) manages the “<i>Extended Skills Training Scheme</i>” (ESTS) and the “<i>Technician Apprenticeship Scheme</i>”(TAS): apprenticeship format is a combination of on-the-job and off-the-job training.</p> <p>Traineeships are also organised under the ESF funded “<i>Employability Programme</i>”.</p>	<p>ETC manages:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “<i>Youth Employment Advisors</i>” who offer individualised career guidance and personalised action plans for employment; - <i>Work Trial Scheme</i>: targeting young jobseekers (16-24); - <i>Bridging the Gap Scheme</i> offering registered disabled people, including young ones, a period of work exposure with an employer to enable them to demonstrate the skills needed for a particular job. <p>ESF funded <i>Youth Employment Programme</i> to increase the employability of young people and facilitate their labour market integration.</p>	
NL	<p>Apprenticeships or traineeships are mandatory in secondary vocational education; not mandatory, but recommended in higher education.</p> <p>Education and business are brought together in the Foundation for cooperation on vocational education, training and the labour market (SBB), aiming to optimise connection between the education system and the labour</p>	<p>The Dutch government has implemented a range of general measures with a special focus on improving the transition from education to work and to prevent early school leaving.</p> <p>Recently adopted: an integrated regional approach in which municipalities, educational institutions, companies (the labour market) and youth care institutions work together in order to help vulnerable youth in their</p>	

	<p>market.</p> <p>In order to ensure quality, it is required by law that the institutions providing apprenticeships/traineeships are accredited for offering a good and safe working and learning environment.</p>	<p>transition from school to work and to prevent early school leaving.</p> <p>Municipalities are made increasingly responsible in the process of combating youth unemployment given their ability to adapt to local labour markets and regional conditions.</p> <p>Youth care and outreaching programmes are available especially for vulnerable youth, for example from families facing multiple risks.</p>	
PL	<p>Traineeships and apprenticeships are financed from national resources for unemployed people up to the age of 25 or for unemployed graduates up to age 27.</p> <p>Apprenticeship voucher (through programme “<i>Youth on the labour market</i>”) for young unemployed, who will find an apprenticeship place. The employer, who accepts an apprentice, has to employ this person for the next 6 months.</p> <p>ESF also supports traineeship and apprenticeship schemes.</p>	<p>Public Employment Services (PES) offered various vocational activation instruments to unemployed young people.</p> <p>“<i>Youth on the labour market</i>” to prevent and combat youth unemployment (05/ 2012 - 11/2014): includes a number of activation measures for young people up to age 30 and registered in the PES.</p> <p>Support to young people at risk of social exclusion is delivered by the “<i>Voluntary Labour Corps</i>” operating within the structure of the PES.</p> <p>ESF Operational Programme includes the improvement of young people’s situation on the labour market, but no specific measures for NEETs; however priority given to inactive young people (15-24) or those at risk of social exclusion.</p>	
PT	<p>“<i>Impulso Jovem</i>” includes under ESF:</p> <p>- “<i>Employment Passports</i>”: professional traineeships for young people (18-30; up to 40 if in agriculture sector), registered at PES for at least 4 months; in key areas of the economy and which can promote territorial cohesion (ESF) and in the areas of industrialisation and innovation (ERDF); duration of 6 months with compulsory provision of vocational training and the attribution of an integration</p>	<p>“<i>Impulso Jovem</i>”, strategic programme to foster the employability of young people, launched in August 2012 and co-financed by ESF and ERDF that includes in particular measures to foster entrepreneurship and to support a national microcredit programme for young people.</p>	

	<p>bonus in case a subsequent employment contract is signed.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional traineeship programme in public administration; - Support to contracting via reimbursement of employer's social security contributions. 		
RO	<p>Young people can get a job opportunity for 1 to 3 years through an apprenticeship contract and the employer has the obligation to provide theoretical and/or practical training.</p> <p>ESF projects finance smoother transition from school to work through developing work skills of apprentices, students and young graduates in their first job.</p>	<p>National Employment Agency provides personalised services through solidarity contracts for young people (16-25) at risk of social exclusion.</p> <p>ESF HRD OP includes measures to prevent and reduce early school leaving of young people (15-24).</p>	<p>Employers, who agree to hire youth at risk, can receive grants of maximum amount of 75% of the average wage for a period of up to 2 years. They can also receive a monthly grant equal to 50% of the unemployment benefit if they hire young employees under an open-ended contract.</p>
SK	<p>Training can also be offered to young unemployed, with costs for accommodation and travel covered.</p> <p>“<i>Graduate's practice</i>”: offering young graduates (up to 26) a possibility of getting a first job experience for up to 6 months for 20 hours per week.</p> <p>Vocational Education and Training (VET) in Slovakia formally does not foresee apprenticeships. The vocational part of VET is provided through schools and practical training centres. Apprenticeships in companies are exceptional since the legislative framework provides few incentives to employers to accept apprentices.</p>	<p>The <i>Act on Employment Services</i> covers active labour market measures for vulnerable groups, including young people (school leavers up to 25 who have completed education within the last two years).</p> <p>PES offer individual consultation services and prepare action plans for young people.</p> <p>For most vulnerable people living under the minimum income level, an activation allowance (63 EUR/month) is available: social assistance tool to help them to continue education or to maintain their employability by offering participation in small communal public works.</p>	
SI	<p>“<i>First challenge</i>” launched in August 2012: to encourage employment of the unemployed and of first job seekers under 30.</p> <p>“<i>On-the-job training</i>” is to obtain and strengthen the</p>	<p>“<i>Learning for young adults</i>” project: for young unemployed up to 26, who left school, includes a number of activities to improve participants’ general and practical knowledge necessary for successful reintegration in</p>	

	<p>competences, knowledge, skills and aptitude of young unemployed (up to 30) who cannot find a job on the basis of their existing work experience.</p> <p>Another project assists first-time job seekers with degree in social assistance in traineeships for a maximum period of 12 months in social welfare entities (humanitarian organisations, geriatric care centres and working with the disabled).</p>	<p>school environment and everyday life.</p>	
SE	<p>In autumn 2011, following adoption of the new Education Act, in vocational upper secondary education more time is devoted to vocational subjects in the curriculum. A ‘Vocational Diploma’ can be attained either through school-based vocational programmes, where at least 15 per cent is work-based training, or alternatively through apprenticeship programmes, where at least 50 per cent is work-based training.</p> <p>‘Extra’ budget in 2013 to combat youth unemployment, of which 80% should be used for funding additional student places in various regular education institutions to balance the weak economy and demand for labour. To be continued in 2014-16.</p>	<p>A “Job guarantee” aiming to provide young people up to 25 (registered at PES) with a job or training within 100 days of unemployment.</p> <p>Since the scheme has not achieved the activity and quality levels intended, the Swedish government has provided the PES, in 2012, with additional resources in order to increase the staff in charge of implementing the guarantee and already each staff member of PES has received less youth cases to handle in 2012 than in 2011.</p>	<p>State grants of up to EUR 2,750 per pupil/year, have been introduced to stimulate the provision of apprenticeship positions in more work places.</p>
UK	<p>Access to apprenticeships started in 2011 providing extra support and skills development open to NEETs.</p> <p>The “<i>Youth Contract</i>” provides:</p> <ul style="list-style-type: none"> - additional work experience or sector-based work academy places; - additional apprenticeship grants; - voluntary work experience places. <p>In <i>Northern Ireland</i>, Programme-led apprenticeships give school leavers of 16 and 17 (and up to 24 for those requiring additional support) the opportunity to gain a full</p>	<p>The “<i>Youth Contract</i>”, launched in April 2012, to help young people to prepare for and find long-term sustainable employment. It provides:</p> <ul style="list-style-type: none"> - additional support for Jobcentre Plus and for advisor time; - national Careers Services providing advice, guidance on careers, skills and labour market prospects. <p>In <i>Northern Ireland</i>, strategy towards NEETs of 16-18 and then of 18-24. “<i>Training for Success</i>” addresses personal and development needs and helps young people to gain skills and a vocationally related qualification at Level 1 in order to be able to gain employment or to</p>	<p>Employers benefit from the lower minimum wage rate for apprentices, which, at GBP 2,50 (+/- EUR 3,11) per hour, is much lower than that for other UK workers.</p> <p>The “<i>Youth Contract</i>” includes wage incentives to employers to recruit young people of 18-24. It also offers funding for private providers (paid by results) to target disengaged young people aged 16-17.</p> <p>In <i>Northern Ireland</i>, “employer-led” apprenticeships programme is partially financed by</p>

	apprenticeship qualification in a chosen skill area.	progress to pre-apprenticeship or apprenticeship.	the European Social Fund.
HR	<p>Occupational training for people with no work-experience is conducted, in which the participant receives financial aid from the CES.</p> <p>Planned: raising awareness of employment possibilities after secondary school education and improving the link between the labour market and the education system through apprenticeships and probationary employment.</p>	<p>The Croatian Employment Service (CES) pays special attention to career guidance for people with disabilities and other hard-to-reach groups as well as to vocational guidance of students with disabilities.</p> <p>As a measure to prevent long-term unemployment, CES is taking “early intervention” activities among which a set of vocational guidance services, such as information and counselling, aimed at students in their final years of school, VET or tertiary education.</p>	<p>In the occupational training scheme, the employer provides a mentor for the participant and is reimbursed on the obligatory monthly pension insurance contributions.</p> <p>Planned: development of incentives, tax reliefs and other incentives for recruiting young people (by introducing special credit lines and incentives for young entrepreneurs).</p>

DODATEK II:

Primeri dejavnosti/posredovanja v programih jamstva za mlade, ki jih lahko podpre Evropski socialni sklad

Ukrepi	Primeri dejavnosti/posredovanja v programih jamstva za mlade, ki jih lahko podpre Evropski socialni sklad
Strategije obveščanja in informacijske točke: [Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodni izjavi 8 in 9]	<ul style="list-style-type: none"> ➤ javni zavodi za zaposlovanje obiščejo šole; ➤ javni zavodi za zaposlovanje usposablajo učitelje; ➤ razvoj posebnih storitev za mlade kot del javnih zavodov za zaposlovanje ali najetih zasebnih ponudnikov; ➤ razdeljevanje tiskanega materiala v mladinskih centrih ali na mladinskih prireditvah; ➤ uporaba spleta in družabnih omrežij; ➤ sistemi za zbiranje podatkov; ➤ potujoče predstavitve.
Zagotavljanje načrtovanja individualnih ukrepov: [Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 10]	<ul style="list-style-type: none"> ➤ usposabljanje osebja javnih zavodov za zaposlovanje; ➤ pogodba s specializiranimi partnerji.
Ponuditi zgodnjim osipnikom in nizko usposobljenim mladim programe za nadaljevanje izobraževanja in usposabljanja ali prekvalificiranje ter obravnava neuskklajenosti spretnosti in izboljšanje digitalnih spretnosti: [Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodni izjavi 11 in 13]	<ul style="list-style-type: none"> ➤ usposabljanje in programi prekvalifikacije; ➤ zagotavljanje jezikovnih usposabljanj; ➤ svetovanje in dodatna podpora učiteljem za ohranjanje mladih v izobraževanju ali usposabljanju ali njihovo vrnitev; ➤ podpora rizičnih skupin mladih pri pridobivanju ustreznih kvalifikacij in zaključku višjega sekundarnega izobraževanja; ➤ s prakso podprto učenje in vajeništva; ➤ zagotavljanje usposabljanja na področju digitalnih spretnosti; ➤ boni za usposabljanje.
Spodbujanje šol in zavodov za zaposlovanje, da mladim stalno zagotavljajo usmerjanje na področju podjetništva in samozaposlitve: [Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 14]	<ul style="list-style-type: none"> ➤ usposabljanje osebja na zavodih za zaposlovanje in učiteljev; ➤ razvoj in izvedba podjetniških izobraževanj v sekundarnem izobraževanju; ➤ usposabljanje brezposelnih mladih.
Uporaba ciljno usmerjenih in dobro zasnovanih subvencij za plače in	<ul style="list-style-type: none"> ➤ olajšave za zaposlovanje, namenjena novim zaposlitvam mladih na delovnih mestih, kot tudi vajeništva (podporo Evropskega

<p>zaposlovanje ter s tem spodbuda delodajalcem, da mladim ponudijo pripravništvo ali delovno prakso, zlasti za tiste, ki so najtežje zaposljivi:</p> <p>[Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 17]</p>	<p>socialnega sklada za olajšave v obliki subvencij morajo spremljati aktivacijski ukrepi, kot je praktično usposabljanje itd.)</p>
<p>Spodbujanje zaposlovanja in mobilnosti delovne sile z ozaveščanjem mladih o ponudbah za zaposlitev, pripravništva in vajeništva ter razpoložljivi podpori na različnih področjih in zagotavljanje podpore tistim, ki so se preselili:</p> <p>[Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 18]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ delovanje točk EURES (Podpora Evropskega socialnega sklada se osredotoča na zaposlovanje in s tem povezane informacije, nasvete in storitve usmerjanja na nacionalni in čezmejni ravni); ➤ kampanje za ozaveščanje; ➤ podpiranje prostovoljnih organizacij, ki zagotavljajo mentorje; ➤ podpiranje mladinskih organizacij, ki pomagajo mladim migrantskim delavcem.

<p>Zagotavljanje večje dostopnosti podpornih storitev za nova podjetja:</p> <p>[Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 19]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sodelovanje med zavodi za zaposlovanje, ponudniki podpornih storitev za podjetja in financiranja (npr. regijski zaposlitveni sejmi za zaposlovanje in dogodki, namenjeni mreženju); ➤ podpiranje novo nastalih malih in srednje velikih podjetij; ➤ podpiranje samozaposlitev; ➤ usposabljanje na področju poslovnih spretnosti, npr. za brezposelne osebe, vključno s finančnimi spodbudami za podjetništvo.
<p>Okrepitev mehanizmov za podporo mladim, ki opustijo programe aktiviranja in nimajo več dostopa do koristi iz teh programov:</p> <p>[Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 20]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podpiranje mladinskih organizacij in zavodov za mlade; ➤ sodelovanje z drugimi organizacijami, ki so v stiku z mladimi; ➤ uvedba sistema sledenja; ➤ pomoč podpornim storitvam na področju zaposlovanja in šolanja.
<p>Spremljanje in ocena vseh ukrepov iz programov jamstva za mlade, da bi oblikovali več z dejstvi podprtih politik in posredovanj na podlagi tega, kaj se je kje in zakaj obneslo:</p> <p>[Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 23]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opredelitev stroškovno učinkovitih spodbud; ➤ uporaba kontroliranih poskusov; ➤ vzpostavitev centrov za analizo; ➤ razvoj modelov politike, pilotnih akcij, testiranje in vključevanje politik (socialne inovacije in eksperimentiranje).
<p>Na nacionalni, regionalni in lokalni ravni spodbujajo dejavnosti vzajemnega učenja vseh strani, vključenih v odpravljanje brezposelnosti mladih, da se izboljša oblikovanje in izvedba prihodnjih programov jamstva za mlade:</p> <p>[Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 24]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uporaba evropske mreže za zaposlovanje mladih (Evropski socialni sklad podpira dejavnosti transnacionalnega sodelovanja za izmenjavo dobrih praks na ravni EU v okviru tehnične pomoči Evropskega socialnega sklada na ravni Komisije).
<p>Okrepijo zmogljivosti vseh zainteresiranih strani, tudi zadevnih zavodov za zaposlovanje, vključenih v načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje programov jamstva za mlade, da se odpravijo vse notranje in zunanje ovire, povezane s politiko in načinom razvijanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zagotavljanje usposabljanja in delavnic; ➤ vzpostavitev programov izmenjave in napotitve med organizacijami v okviru dejavnosti nadnacionalnega sodelovanja.

navedenih programov: [Priporočilo Sveta o vzpostavitvi jamstva za mladino, uvodna izjava 25]	
---	--